Heesch | 6 april 2021

Kadernota 2022-2025

Gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

INLEIDING KADERNOTA 2022-2025 **4**

GLOBAL GOALS **6**

WONEN **7**
Woonvisie 2022-2027 7
Zorgvuldig ingericht openbaar gebied 8
Ruimtelijke kwaliteit kernen en buitengebied 9

TOERISME EN RECREATIE **11**
De Wildhorst 11
De Maashorst 12
Erfgoed en monumenten 13
Toerisme & recreatie, diverse ontwikkelingen 14
Natuur en landschap 17
Sport 19

TRANSITIE LANDBOUW **23**
Transitie landbouw, algemeen 23

OMGEVINGSWET **27**
Wettelijke instrumenten 27
Mensen toegerust voor hun taak 29
Instrumenten 31

SOCIAAL DOMEIN **33**
Integrale toegang 33
Meedoen naar vermogen 34
Aanpakken met impact 36
Langer thuis 38
Jeugd(hulp) en onderwijs 40
Huiskamer van Heesch 42

SAMENLEVING IN BEWEGING **44**
Visie op dienstverlening 44
Visie op communicatie 46
Visie op inwonersparticipatie 47

DUURZAAMHEID/ENERGIETRANSITIE **49**
Klimaatmigratie, inclusief energietransitie 49
Circulariteit, inclusief afval 51
Klimaatadaptatie 52
Maatschappelijk vastgoed 54

GEMEENTE IN UITVOERING **56**
ICT 56
Organisatieontwikkeling 58
Heesch West 63
Vitale en duurzame economie 64
Vitale en duurzame arbeidsmarkt 67
Beheer, openbare ruimte, mobiliteit 68
Openbare orde en veiligheid 74
Ondermijning 75
Zorg en veiligheid 76
VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) 77
VTH: Wet kwaliteitsborging 79

TOELICHTING FINANCIEEL PERSPECTIEF **81**
Kanttekeningen 81
Opbouw financieel perspectief 81

FORMATIE-UITBREIDING **86**

LOKALE LASTEN **87**

Inleiding kadernota 2022-2025

Drie jaar geleden zijn we deze bestuursperiode gestart met het Bestuursprogramma Samen voor Bernheze, 2018-2022. Wie had toen kunnen bedenken hoe anders de wereld er op dit moment uit zou zien. De coronacrisis heeft, naast het persoonlijke leed voor veel mensen, tot grote veranderingen in onze samenleving en economie geleid. Ook voor Bernheze. Tegelijkertijd zien we een enorme veerkracht en inzet om te blijven werken aan de thema's die voor Bernheze belangrijk zijn.

Bernheze heeft een financieel solide positie. Het is ons gelukt om weinig tot geen bezuinigingen door te voeren. Daar staat een matige lastenverzwaring van twee procent extra onroerendezaakbelasting tegenover. We zijn daarom trots dat we in dit laatste jaar van de bestuursperiode een sluitende kadernota kunnen presenteren. Het grootste deel van het Bestuursprogramma Samen voor Bernheze is daarmee uitgevoerd en dat vormt een degelijk fundament voor de volgende bestuursperiode.

Dit betekent dat we blijven investeren in wonen met het opstellen van een nieuwe woonvisie en het zorgen voor een zorgvuldig ingericht openbaar gebied. Voor groen en openbare ruimte betekent dit het handhaven van de huidige budgetten. We schatten in dat dit mogelijk is zonder kwaliteitsverlies, omdat de budgetten tot nu niet volledig werden gebruikt. De ruimtelijke kwaliteit van en de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied willen we behouden, beschermen en versterken. Ook werken we aan een duurzame toekomst voor de Wildhorst en de Maashorst en voeren we de visies op recreatie&toerisme en erfgoed uit.

Ook de transitie in de landbouw blijft een maatschappelijk actueel en soms weerbarstig onderwerp. Bernheze is daar nauw bij betrokken en begeleidt onder meer initiatieven van agrariërs/ondernemers in het buitengebied. De voorbereidingen voor de Omgevingswet lopen door; het herinrichten van het proces Vergunningen, Toezicht en Handhaving maakt hier onderdeel van uit.

We blijven werken aan de integrale toegang; in februari 2021 zijn we gestart met Wegwijzer Bernheze. Ook voor de jeugd hebben we aandacht zowel op het vlak van preventie, behandeling als onderwijs. Duurzaamheid en energietransitie blijven onze aandacht houden. We gaan meer duurzaamheidsleningen verstrekken, voeren de duurzame energie-agenda uit en zijn alert opgaven te verbinden aan de Regionale Energiestrategie. Doel is een vitale en duurzame economie die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. We richten ons daarbij op de centra, bedrijventerreinen en buitengebied. Een aantal straten krijgt een reconstructie waarbij we maatregelen tegen wateroverlast, verdroging en hittestress nemen.

In ons bestuursprogramma zeiden we al dat we onze doelen willen we bereiken in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, met ondernemers en met de inwoners van

onze gemeente. We willen daarbij de komende jaren meer gebruik maken van nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken.

Ondanks de coronacrisis zien we veel veerkracht en inzet in onze gemeenschap. Dit neemt echter niet weg dat sommige groepen onevenredig zwaar getroffen zijn. De komende maanden onderzoeken we, met vertegenwoordigers uit de samenleving, of het nodig is een corona-herstelplan te ontwikkelen. We bekijken of we daarbij kunnen aanhaken op regionaal- en Rijksniveau.

Dit alles kunnen we alleen realiseren met een organisatie die op orde is en een goede dienstverlening biedt aan onze inwoners. Zowel nu als in de toekomst. Hiervoor gaan we onder meer werken met een nieuwe organisatiestructuur, zorgen we voor meer coördinatie en sturing, actualiseren we ons human resourcebeleid en investeren we in capaciteit en kwaliteit.

We kijken uit naar de bespreking van uw reacties op deze kadernota.

Het college van burgemeester en wethouders

Global Goals

In 2015 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties de agenda met Global Goals for Sustainable Development aangenomen. Tot 2030 werken alle lidstaten aan deze gezamenlijke agenda. Ook gemeenten hebben hier een rol in te vervullen, omdat veel van de doelen raakvlakken hebben met opgaven van lokale overheden. De 17 Global Goals staan hieronder.

De gemeente Bernheze ziet de raakvlakken tussen de Global Goals en onze opgaven ook, en wil graag een Global Goals gemeente zijn. Dat betekent dat we bij ons beleid rekening gaan houden met de uitgangspunten van de Global Goals. In de komende jaren gaan we de Global Goals implementeren in onze gemeente. Ze worden dan onderdeel van onze ambtelijke processen. Onze planning- en controlcyclus is het eerste proces waarin we de Global Goals integreren. De kadernota is daar het eerste product van. Bij elk thema en onderwerp staat aan welk Global Goal we werken.

Wonen

Het thema wonen bevat de volgende onderwerpen:
- Woonvisie 2021-2026
- Zorgvuldig ingericht openbaar gebied
- Ruimtelijke kwaliteit kernen en buitengebied

Woonvisie 2022-2027

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij maken een nieuwe woonvisie. Daarin is aandacht voor het woningbouwprogramma, dat zowel kwantitatief als kwalitatief een aantrekkelijk perspectief biedt voor het invullen van de woonbehoefte van de gemeente. Binnen het woningbouwprogramma gaat het om inclusiviteit. Dat betekent een woning voor iedereen. Wij hebben daarbij in ieder geval extra aandacht voor de volgende doelgroepen: senioren, starters, statushouders, woonwagen- bewoners, arbeidsmigranten en (sociale) huurders. In de woonvisie is aandacht voor wat stakeholders kunnen bijdragen aan het oplossen van de vraagstukken. Tevens is er aandacht voor de woonomgeving aansluitend op het programma Aantrekkelijke Woonomgeving en Wonen, de verduurzaming van de woningvoorraad (aansluitend op het Duurzaamheidsakkoord) en voor de relatie van wonen met het sociale domein (wonen en zorg).

Hoe weten we dat?

Kwantitatief volgen wij het uitvoeringsprogramma van onze Woonvisie 2022-2027 (inclusief herijkingen). Kwalitatief geeft het regionaal woonbehoefteonderzoek 2019 daaraan in eerste instantie richting.

In 2023 wordt er een nieuw regionaal woonbehoefteonderzoek uitgevoerd. Mocht het nodig zijn, dan kan aan de hand van dit onderzoek de woonvisie herijkt worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We bepalen de kwantitatieve opgave, onder andere aan de hand van de bevolkingsprognoses

- We bepalen de kwalitatieve opgave, onder andere aan de hand van het regionaal woonbehoefteonderzoek 2019.
- Wij herijken minimaal 2-jaarlijks zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve uitgangspunten.
- Wij stellen een woningbouwplanning op.
- Voor 2022 gaan we ervan uit om 278 woningen te bouwen.
- Wij bieden ruimte aan vernieuwende, duurzame en alternatieve woonvormen en -concepten.
- Wij onderzoeken potentiële woningbouwlocaties in en rondom de kernen.
- Wij vervullen onze taakstellingen voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen.
- De nieuwe woonvisie is uitvoeringsgericht en vormt de basis voor programma's. De programma's bevatten een concreet en meetbaar plan waaruit blijkt hoe de betrokken partijen de gestelde ambities gaan halen, dus: wie doet wat wanneer en welke middelen worden daarbij ingezet? Na vaststelling van de nieuwe woonvisie is het nodig de programma's nader uit te werken.
- Wij zorgen dat de hiervoor benodigde bestemmingsplannen tijdig onherroepelijk zijn en de bouwlocaties bouwrijp zijn.
- We implementeren het arbeidsmigrantenbeleid, zoals de gemeenteraad in december 2020 heeft vastgesteld.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitwerken programma's als gevolg van woonvisie	Nieuw	2022	25.000	incidenteel
Regionaal woonwensenonderzoek	Nieuw	2023	15.000	incidenteel

Zorgvuldig ingericht openbaar gebied

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een meer kwalitatief hoogwaardige inrichting en beleving van het openbaar gebied.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen, beoordelen we op basis van:

- inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals het groenstructuurplan, beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van CROW (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur);
- functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan;
- gebruik: dit kunnen we onder andere meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij zorgen voor een afdoende integrale afweging bij de inrichting van het openbaar gebied, waarin wij onder andere rekening houden met duurzaamheidsambities (Regionale Energie Strategie, Transitie Visie Warmte), klimaatadaptatie, energietransitie en structureel groen.

Ruimtelijke kwaliteit kernen en buitengebied

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen de ruimtelijke kwaliteit van en de leefbaarheid in de kernen en het buitengebied behouden, beschermen en versterken. Hiervoor is een zorgvuldige belangenafweging nodig van alle relevante aspecten.

Hoe weten we dat?

De ruimtelijke ontwikkelingen en gerealiseerde plannen zijn positief beoordeeld aan de hand van de opgestelde visies.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor ruimtelijke initiatieven die wenselijk zijn in het kader van ruimtelijke kwaliteit kernen en buitengebieden is een visie nodig voor het desbetreffende gebied.

Om deze initiatieven adequaat te begeleiden, is het dus nodig om zo snel als mogelijk (2021) vooruit te lopen op de omgevingsvisie van onze gemeente. In de periode tot zomer 2020 willen we de gebiedsanalyses uit de verschillende sectorale beleidsactualisaties met elkaar koppelen (zie hieronder). Op basis van de gebiedskwaliteiten maken we kaders, waarmee we sneller, beter onderbouwd en eenduidig kunnen anticiperen op initiatieven. En waar mogelijk kunnen de kaders al dienen om gewenste initiatieven direct te begeleiden voordat onze omgevingsvisie gereed is.

Relevante beleidsactualisaties zijn:

1. Erfgoedvisie
2. Beleid zonneparken
3. Landschapsontwikkelingsplan
4. Analyse van de kernrandzones
5. Woonvisie
6. Visie recreatie en toerisme 2018 - 2022

Toerisme en recreatie

Het thema toerisme en recreatie bevat de volgende onderwerpen:

1. De Wildhorst
2. De Maashorst
3. Erfgoed en monumenten
4. Toerisme & recreatie, diverse ontwikkelingen
5. Natuur en landschap
6. Sport

De Wildhorst

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De Wildhorst toekomstbestendig maken via transformatie van het gebied naar een combinatie van recreatie, natuur en wonen.

Hoe weten we dat?

Het park is getransformeerd binnen de kaders van de toekomstverkenning.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 is er een toekomstverkenning vastgesteld door de raad. In het eerste half jaar van 2021 rapporteren we over de voorlopige financiële haalbaarheid en vragen we de Raad richting te geven aan het vervolgtraject. Op basis daarvan komt besluitvorming over de transformatie naar verwachting in 2022.

Na het besluit over de transformatietoekomst van De Wildhorst gaan we uit van een gefaseerde uitvoering. We gaan er van uit dat de plankosten vanaf 2023 via de grondexploitatie terug verdiend kunnen worden.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Procesbegeleidingskosten De Wildhorst	MJB	2022	60.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 60.000	Incidenteel

De Maashorst

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Behouden en versterken van de kwaliteit van de natuur en recreatievoorzieningen in De Maashorst.

Efficiënt samenwerken met Maashorstpartners binnen een nieuwe organisatiestructuur waarin de gemeente Maashorst het Maashorst Team heeft geïncorporeerd en wij diensten bij hen afnemen via een dienstverleningsovereenkomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorontwikkelen van De Maashorst

We blijven de Maashorst ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied, zowel vanuit natuur-landschappelijk, recreatief als economisch oogpunt. Uitgangspunten daarbij zijn samenwerking, een efficiënte organisatie en de één-loketgedachte. We gaan in 2021 in overleg met de nieuwe gemeente Maashorst over invulling van een DVO (dienstverleningsovereenkomst) hiervoor. Deze invulling moet ons als gemeente Bernheze duidelijkheid en comfort bieden, zowel qua inhoud als financieel.

Natuureducatie vinden we belangrijk en willen we laagdrempelig voor onze inwoners beschikbaar houden. Het natuurcentrum op Slabroek speelt daarin een belangrijke rol. Onze inzet is dan ook om op deze plek het aanbod van natuureducatie te behouden. We gaan in 2021 in gesprek met de hierbij betrokken partners om samen te komen tot een gedragen plan.

Voor het doorwikkelen van De Maashorst is een structureel budget opgenomen in de bestaande begroting van € 176.000,-. Door de overgang van een beleidsorganisatie naar een beheerorganisatie zien we de mogelijkheden de bijdrage te verminderen met € 25.000,-.

De Maashorst duurzaam en integraal beheren

De natuur en het landschap worden gevormd door natuurlijke processen en minder door menselijk beheer (procesnatuur). Daarnaast zijn het duurzaam beheren van alle recreatieve voorzieningen en de veiligheid van bezoekers belangrijke uitgangspunten. Voor de bijdrage duurzaam en integraal beheer is een structureel budget opgenomen in de bestaande begroting van € 51.000,-.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Taakstelling bijdrage Maashorst doorontwikkeling organisatie	Nieuw	2022	- 25.000	Structureel

Erfgoed en monumenten

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

- Het realiseren van de ambities en doelstellingen zoals geformuleerd in onze nieuwe erfgoedvisie.
- Goed beheer, onderhoud en instandhouding van ons erfgoed en onze monumenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten erfgoedvisie

In 2020/2021 is de erfgoedvisie inclusief uitvoeringsprogramma vastgesteld. We richten ons op onder andere de kerkenvisie en de toekomst van de Abdij van Berne. De gevraagde middelen hebben betrekking op projectleiding en proceskosten, kosten voor inhuur van derden (onder andere conceptontwikkeling) en realisatie van de projecten.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
	MJB	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2024	- 50.000	Incidenteel

Toerisme & recreatie, diverse ontwikkelingen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van toerisme & recreatie willen we ons onderscheiden door kwalitatief hoogwaardig aanbod. Daarbij willen we vooral een aantrekkelijk recreatief uitloopgebied zijn voor de omliggende stedelijke omgeving, met mooie routenetwerken, aantrekkelijke horeca, prachtige cultuurhistorische plekken, mooie natuur en veel betrokkenheid van vrijwilligers die zich verbonden voelen met de streek (recreatievisie 2018-2022).

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten recreatievisie 2018-2022

In 2020 hebben we, namens de Bernhezer recreatieondernemers en in samenwerking met belangenbehartigende organisaties, het marketingconcept Brabantse Juweeltjes ontwikkeld. Dit biedt een ‘paraplu’ waaronder recreatieondernemers en -organisaties zichzelf aan een breed publiek kunnen presenteren. Ook in 2022 zetten we in op marketing/promotie en informatievoorziening met gebruikmaking van dit concept. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen, en kennisuitwisseling met recreatieve organisaties en ondernemers. De benodigde middelen zijn bij het vaststellen van de recreatievisie opgenomen in de begroting.

Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne

We werken mee aan het behoud van de abdij door de integrale ontwikkeling ervan te faciliteren. In 2019 is door de abdij een toekomstvisie opgesteld. Zowel de provincie (€ 1,8 miljoen) als de gemeente stellen middelen beschikbaar voor de uitvoering van dat visieplan. Onze financiële bijdrage richt zich in ieder geval op het compenseren van procedurekosten (vergunningen).

Realiseren Unesco Geopark

De Peelrandbreuk (van Roermond tot Heesch) moet uitgroeien tot een Unesco Global Geopark. Deze ambitie willen we samen met aanliggende gemeenten, waterschappen en provincies verwezenlijken. Hiervoor participeren we in het samenwerkingsverband Geopark Peelhorst en Maasvallei. We besteden daarbij ook aandacht aan herstel van wijst (ijzerrijk grondwater). In 2021 vindt evaluatie plaats van de bestaande Geopark-samenwerking, en wordt de afweging gemaakt hoe verder te gaan. De verwachting is dat de samenwerking in ieder geval in 2022 nog zal doorlopen.

Project publiekskoepel sterrenwacht Halley

Sterrenwacht Halley in Heesch is een begrip in de regio en ver daarbuiten. De vereniging richt zich op de beoefening en verbreiding van sterrenkundige wetenschap in populairwetenschappelijke zin. De publieksactiviteiten worden jaarlijks bezocht door gemiddeld 5.000 belangstellenden, waaronder veel leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. Hiermee vervult Halley een prominente rol op zowel educatief als recreatief vlak voor Bernheze en omgeving.

Halley staat voor de uitdaging om de 30 jaar oude grote koepel inclusief telescoop te ververvangen. De financiering gebeurt uit eigen middelen (met name ureninzet) en via het werven van sponsoren en mogelijke subsidieverstrekkers (met name voor materiaalkosten).

Opstellen evenementenvisie

Evenementen dragen bij aan de recreatieve aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Bernheze. Maar niet alles kan en past overal. De huidige evenementennota is een handboek/leidraad voor organisatoren, maar bevat geen beleidsmatige keuzes. We stellen daarom een richtinggevend kader op, waarmee belangenafwegingen worden gemaakt tussen de recreatieve aantrekkelijkheid en de eventuele belasting van/voor de omgeving. Deze visie zal samenhangen met de omgevingsvisie. Net als de horecavisie heeft de evenementenvisie impact op de fysiek leefomgeving, en als zodanig hebben ze verbinding met de omgevingsvisie. Middelen voor de evenementenvisie (€ 35.000,-) zijn al opgenomen in de begroting 2021. Echter vanwege het uitstellen van de Omgevingswet en de impact van de corona-crisis op de werkzaamheden van betrokken medewerkers, is het opstellen van de visie in 2021 niet haalbaar gebleken. Dat is nu voorzien in 2022.

Opstellen horecavisie

In het verlengde van de evenementenvisie stellen we een horecavisie op. Deze dient ook als richtinggevend kader voor het opstellen/beoordelen van ruimtelijke plannen. Deze visie hangt daarmee ook samen met de omgevingsvisie.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
Realiseren Unesco Global Geopark	Nieuw	2022	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 10.000	Incidenteel
Projectsubsidie/investeringsbijdrage publiekskoepel sterrenwacht Halley	Nieuw	2022	35.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 35.000	Incidenteel
Opstellen evenementenvisie	Vervanging	2022	35.000	Incidenteel
Opstellen horecavisie	Vervanging	2023	20.000	Incidenteel

Voorstel niet te honoreren

Actualiseren recreatievisie

Wat gaan we niet doen?

In 2018 is een recreatievisie opgesteld voor de periode 2018 t/m 2022, inclusief een uitvoeringsprogramma met dezelfde looptijd. We achten deze nota nog bij de tijd en vinden het niet nodig op deze opnieuw op te stellen.

	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Actualiseren recreatievisie	Nieuw	2023	17.500	Incidenteel

Natuur en landschap

Global Goals:

Wandelen langs de Aa

Wat willen we bereiken?

Een doorgaand wandelpad langs de Aa, dat draagvlak heeft bij lokale bewoners, grondeigenaren, (recreatie)ondernemers en initiatiefnemer Stichting Beekdal de Aa. Dit project komt voort uit de visie De Kracht van het Aa-dal en draagt bij aan de Global Goal van gezond leven. We nodigen mensen uit om te ontspannen en te bewegen in de natuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

De inventarisatie naar mogelijkheden die eerder heeft plaatsgevonden, werken we de komende jaren uit in concrete maatregelen. Omdat we op veel locaties afhankelijk zijn van de medewerking van (particuliere) grondeigenaren, werken we nauw samen met het waterschap. Ook houden we ruimtelijke ontwikkelingen in het Aa-dal nauwlettend in de gaten en zoeken waar mogelijk koppelkansen (opgaven slim verbinden).

Wat mag het kosten?

Fysieke ingrepen koppelen we zo veel mogelijk aan andere projecten (en dus financieringsbronnen) zoals ontwikkelingen van derden of EVZ-ontwikkelingen (Ecologische Verbindingszones). Daar waar die koppeling niet gemaakt kan worden, putten we uit het krediet Post Onvoorzien Buitengebied (9507007/ 4320030).

De uren hiervan zijn onderdeel van het reguliere takenpakket.

LOP-projecten

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk en leefbaar landschap voor mens, flora en fauna. Met dit doel zijn 14 projecten gedefinieerd in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Bernheze. Daarnaast hebben wij een taakstelling om mee te werken aan de ontwikkeling van het landelijk Natuurnetwerk. Hierin liggen zowel natte (langs waterlopen) en droge ecologische verbindingszones (verbindingen over land).

Landelijk is het streven opgelegd om in 2027 in elk geval de natte ecologische verbindingszones (EVZ's) gereed te hebben.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de periode 2022-2025 werken we aan:
- Realisatie EVZ's
- Project ErvenPlus tranche 2022-2024
- Stimuleringsregeling Landschap
- Inventarisatie cultuurhistorische elementen
- Versterking zuidelijke dorpsrand Heesch. Voorstel is om dit te koppelen aan de ontwikkelingen bij Heesch- West en eventuele uitbreidingen van de wijk De Erven.

Wat mag het kosten?

Benodigde middelen zijn in beeld gebracht bij de vaststelling van de actualisatie van het LOP.

Voor de versterking van de zuidelijke dorpsrand Heesch is € 40.000,- gereserveerd in het jaar 2023.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Ontwikkelen natte EVZ's – realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	MJB MJB MJB	2022 2024 2025	200.000 437.500 437.500	Incidenteel Incidenteel Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB MJB MJB	2022 2024 2025	- 200.000 - 437.500 - 437.500	Incidenteel Incidenteel Incidenteel
Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch	MJB	2023	40.000	Incidenteel
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering	MJB	2023	- 40.000	Incidenteel

Voorstel niet te honoreren

Verbeteren kwaliteit groen

Wat gaan we niet doen?

In de periode 2022-2025 werken we aan het op B-niveau brengen en houden van alle groenvakken en het op aanvaard niveau (optimaal onderhoudsniveau) brengen en houden van alle gemeentelijke bomen. Hiervoor renoveren we versleten groenvakken en ronden de inhaalslag af met betrekking tot het boomonderhoud.

Voor het opplussen van het groen waren voor de komende 4 jaren extra middelen opgenomen van jaarlijks € 50.000. Wij denken dat we binnen de huidige begroting over voldoende middelen beschikken om het onderhoud op voldoende niveau te kunnen blijven uitvoeren. Ook willen we nu pas op de plaats maken, omdat we deze begrotingspost reeds verhoogden. Naar aanleiding van de opiniërende bespreking zijn deze verhoogd in de begroting 2021 met € 50.000,-, in 2020 met € 75.000,- en in 2019 met € 125.000,-. Dit jaar bieden wij u het structuurplan groen met verdere onderbouwing van onze keuzes aan.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verbeteren kwaliteit groenonderhoud	MJB	2022	50.000	Structureel
	MJB	2023	50.000	Structureel
	MJB	2024	50.000	Structureel
	Nieuw	2025	50.000	Structureel

Sport

Global Goals:

Vervanging toplaag kunstgrasvelden

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van sportvelden is gekoppeld aan Global Goal 3: “een goede gezondheid en welzijn voor iedereen”. Door goede sportvelden aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op diverse sportparken hebben we in het verleden kunstgrasvelden aangelegd. Om de sportvelden volwaardig en veilig te kunnen blijven gebruiken, dienen we de toplagen te vervangen. Hierbij houden we rekening met actuele prijzen in verband met ontwikkelingen in de markt (onder andere afvoer- en stortkosten) en de recente keuze van de gemeenteraad om geen SBR-infill (rubbergranulaat) meer toe te passen.

Voor de vervanging van de kunstgras sportvelden zijn forse bedragen opgenomen in deze nota. De benodigde investeringen zijn gestegen en vragen aanzienlijke offers. We willen nadenken hoe dit zich verhoudt tot ons gestelde doel om minimaal 60% van de inwoners te laten sporten en bewegen. We willen kijken op welke wijze de investeringen in deze voorzieningen beheerst kunnen worden en of een meer kostendekkende omslag mogelijk is. Ook blijven we de actuele ontwikkelingen op het gebied van sporten/bewegen en bij de gebruikers/verenigingen monitoren. Op basis daarvan kunnen we beoordelen of, op het moment dat het aan de orde is, vervanging van de bestaande kunstgrasvelden de beste oplossing is of dat er wellicht alternatieven zijn. Tevens onderzoeken we de mogelijkheid om deze projecten in te brengen voor de nieuwe Interreg subsidieregeling.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen toplaag kunstgras VV HVCH	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 75.075	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 357.500	Investering
Vervangen toplaag kunstgras VV Prinses Irene	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdragen van derden – SPUK Sport	Vervanging	2022	- 75.050	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 357.500	Investering

Aanpassen akoestiek binnensportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van binnensportaccommodaties is gekoppeld aan Global Goal 3: “een goede gezondheid en welzijn voor iedereen”. Door goede binnensportaccommodaties aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur. Daarnaast moeten we in onze rol van werkgever en verhuurder zorgen voor goede en veilige (arbeids)omstandigheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De binnensportaccommodaties in de kern Heesch (sporthal ’t Vijfeiken en sportzaal Lindershof) zijn de oudste zalen in ons aanbod. Deze zalen zijn gebouwd in een tijd dat er nog geen normen of richtlijnen waren voor akoestiek in de zaal. Die normen (Bouwbesluit) en richtlijnen (NOC*NSF) zijn er inmiddels wel. Onderzoek heeft uitgewezen dat deze zalen niet voldoen aan de huidige eisen. Hierdoor is de gehoorbelasting van onder andere onze medewerkers en de (vak)docenten te hoog, wat we als werkgever en verhuurder onwenselijk vinden.

Het is mogelijk om de akoestische waarden van de zaal te verbeteren met panelen aan de wanden. Er is per accommodatie berekend hoeveel panelen noodzakelijk zijn om aan de hedendaagse eisen te voldoen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verbeteren akoestiek sporthal 't Vijfeiken	Vervanging	2022	42.000	Investering
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 7.289	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 36.793	Investering
Verbeteren akoestiek sportzaal Lindershof	Vervanging	2022	18.000	Incidenteel
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 3.124	Incidenteel
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 14.876	Incidenteel

Robotgrasmaaiers Prinses Irene en WHV

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van buitensportaccommodaties is gekoppeld aan Global Goal 3: "een goede gezondheid en welzijn voor iedereen". Door goede binnensportaccommodaties aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sinds 2012 worden diverse velden op sportparken gemaaid met robotgrasmaaiers. Dat leidt tot tevreden sportclubs, die te maken hebben met een dichter begroeide mat die elke dag van de week dezelfde graslengte heeft. Dat biedt speltechnische en praktische voordelen. Met de medewerking van de sportclubs, die bij deze werkwijze van cruciaal belang is, geven wij bovendien invulling aan burgerparticipatie. De clubs zien en ervaren daar ook de voordelen van.

Robotgrasmaaien is minder milieubelastend (minder CO2-uitstoot). En als de velden langer meegaan, dan hoeven me minder te renoveren en is het milieueffect nog groter. De stroom die de robotgrasmaaier verbruikt, compenseren wij met zonnepanelen voor alle betrokken sportclubs.

De oudste robotgrasmaaiers (Prinses Irene 2013 en WHV 2014) zullen te zijner tijd vervangen moeten worden. Op dit moment schatten we in dat dit in 2025 aan de orde is. We begroten het vervangen van de nu aanwezige machines. We denken dat er te zijner tijd nieuwe technieken zijn (gps-gestuurd maaien) waardoor we met minder machines eenzelfde areaal kunnen maaien. Dat kan mogelijk positieve effecten hebben op de kosten.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen robotgrasmaaiers Prinses Irene	Vervanging	2025	36.000	Investering
Bijdrage van derden – SPUK Sport	Vervanging	2025	- 6.248	Investering
Vervangen robotgrasmaaiers WHV	Vervanging	2025	24.000	Incidenteel
Bijdrage van derden – SPUK Sport	Vervanging	2025	- 4.165	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2025	- 19.835	Incidenteel

Transitie landbouw

Het thema transitie landbouw bevat het onderwerp:
- Transitie landbouw algemeen

Transitie landbouw, algemeen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een gezond, veilig en leefbaar buitengebied

- Gezond op het gebied van geur en luchtkwaliteit.
- Veilig op het gebied van verkeer, externe veiligheid (gevaarlijke stoffen, risicovolle activiteiten) en als het gaat om het tegengaan van ondermijning.
- Leefbaar op het gebied van natuur, landschap en erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

1. **Begeleiden van initiatieven (van agrariërs/ondernemers) in het buitengebied, in de context van de landbouwtransitie**
   De transitie van de landbouw is volop gaande, wat te merken is aan de toename van initiatieven (vooroverleggen, principeverzoeken en bestemmingsplanprocedures). Deze ontwikkelingen vragen om direct handelen, binnen een zekere samenhang. Wachten op de vorming van een bredere omgevingsvisie is geen optie.

2. **Inzicht behouden in het verloop van de landbouwtransitie waar wij samen met onze agrariërs voor staan**
   Om richting te kunnen geven aan de landbouwtransitie, moeten we een zo concreet mogelijk inzicht behouden in de verschillende initiatieven en vraagstukken van de agrariërs.

Een gezond, veilig en leefbaar buitengebied zijn kernbegrippen die terugkomen bij de realisatie van de onderdelen 1 en 2.

Data (onder andere over ITV, Intensief Toezicht Veehouderijen, en ondermijning) spelen een rol bij transformaties van bedrijven of functies en bij gebiedsgerichte transformaties. Ze zijn van invloed zijn op de te doorlopen procedure en de afbakening van gebieden.

Onderdeel 1a

Fase 1

Voor ruimtelijke initiatieven die wenselijk zijn in het kader van de landbouwtransitie en die positief inspelen op andere opgaven binnen onze gemeente (bijvoorbeeld een woonopgave), is volgens de Interim omgevingsverordening van de provincie veelal een visie nodig voor het desbetreffende gebied.

Om deze initiatieven adequaat te begeleiden, is het dus nodig om zo snel als mogelijk (2021) vooruit te lopen op de omgevingsvisie van onze gemeente. De resultaten van de gebiedsanalyses uit de verschillende sectorale beleidsactualisaties willen we met elkaar koppelen (zie hieronder). Op basis van de gebiedskwaliteiten maken we kaders, waarmee we sneller, beter onderbouwd en eenduidig kunnen anticiperen op initiatieven. In overleg met onder andere de provincie onderzoeken we wat optimale randvoorwaarden zijn voor deze kaders. Zo kunnen ze zo efficiënt mogelijk input zijn voor onze omgevingsvisie. En waar mogelijk kunnen ze al dienen om gewenste initiatieven direct te begeleiden voordat onze omgevingsvisie gereed is.

Relevante beleidsactualisaties zijn:
1. Erfgoedvisie
2. Beleid zonneparken
3. Landschapsontwikkelingsplan
4. Analyse van de kernrandzones
5. Woonvisie
6. Visie recreatie en toerisme 2018-2022

Fase 2

Smalle participatie toepassen, in verband met de haalbaarheid in tijd (bijvoorbeeld door overleg over initiatieven in het buitengebied met het Partneroverleg buitengebied).

Fase 3

Onder 1 genoemde kaders uitvoeren (2021) en evalueren vanuit het oogpunt van de omgevingsvisie.

Onderdeel 1b

Als het gaat om de voortgang van de transitie op lokaal niveau, blijft de begeleiding van agrariërs/ondernemers een aandachtspunt. Hieronder valt ook begeleiding van de deelnemers aan de ‘warme sanering’ (deels een regionaal instrument) en de bekende ‘stoppers’. Dit vraagt om een

verlenging van de twee tijdelijke fte (vooralsnog t/m 2021) om de begeleiding van deze initiatieven te borgen. Voorstel is om dit te verlengen t/m 2023. Daarnaast onderzoeken we of vereniging voor boeren en tuinders ZLTO ons op onderdelen kan ondersteunen in de vorm van bijvoorbeeld het voeren van vooroverleggen.

Onderdeel 2a

Voor het behouden van het inzicht gaan we het volgende doen:

Lokaal

Gesprekken voeren met agrariërs om een beeld te behouden over hoe zij transformatieopgave invullen (dit geldt zowel voor stoppers als voor ondernemingen die doorgaan). Gespreksvoerder(s) stemt af op/let op signalen over:

- veiligheid
- ondermijning
- diverse sociale aspecten

Tevens wordt het onderzoek ‘Leefbaarheid en veiligheid in het buitengebied 2020’ meegenomen.

Regionaal

- Continuering van de regionale samenwerking met de provincie.
- Aansluiten bij de regionale kopgroep transitie landbouw (zowel de ambtelijke als de bestuurlijke kopgroep).
- Zoeken naar koppelkansen met andere thematische opgaven, bijvoorbeeld de energietransitie. (Koppelkansen zijn kansen om opgaven slim te verbinden.)
- Continuering van de samenwerking met belangenorganisaties als ZLTO.
- Aansluiten bij de pilot Actieplan Ondermijning Buitengebied 2020/2022.
- Bepalen of we in de periode 2021-2023 blijven investeren in intensief toezicht. Dit doen we op basis van bevindingen van onderzoek (door bureau Connecting Agri & Food in overleg met Omgevingsdienst Brabant Noord, de ODBN) en onze eigen wensen .

Onderdeel 2b

Bestaande overzichten van stoppende agrarische bedrijven en van lopende ontwikkelingen en initiatieven vertalen we naar een interactieve kaart. Met deze kaart verkrijgen we een duidelijker beeld van gebiedsontwikkelingen, waarmee we de te maken transitiekeuzes verder kunnen ondersteunen.

Leefbaar buitengebied: geur

We gaan de geurverordening (in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij) evalueren. Een (mogelijk andere) toekomstige normering valt onder de Omgevingswet. Hierbij wordt afstemming gezocht met het proces voor de totstandkoming van de omgevingsvisie.

Leefbaar buitengebied: natuur

De pilot Duurzame verpachting landbouwgronden maakt onderdeel uit van een gezond en leefbaar buitengebied.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Transitie Landbouw kosten van gebiedsanalyse en uitvoering van gebiedsvisies en -aanpak	MJB	2022	100.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
	MJB	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 100.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2024	- 50.000	Incidenteel
Begeleiding agrariërs – externe inhuur	MJB	2022	152.000	Incidenteel
	MJB	2023	152.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 152.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 152.000	Incidenteel

Omgevingswet

Het thema omgevingswet bevat de volgende onderwerpen:
- Wettelijke instrumenten
- Mensen toegerust voor hun taak
- Instrumenten

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet beoogt vier verbeterdoelen:
- een inzichtelijk omgevingsrecht;
- de leefomgeving staat centraal;
- ruimte voor maatwerk;
- een snellere en betere besluitvorming.

Dit betekent een andere manier van werken en regelgeving door de overheid. Om aan de wet te voldoen stellen we nieuwe kerninstrumenten op, en vervangen dan wel actualiseren we oude wet- en regelgeving op het gebied van het fysieke domein.

Aan het doel ‘snellere en betere besluitvorming’ hebben we in 2019 en 2020 al gewerkt en naar verwachting voldoen we daar eind 2020 aan door de herinrichting van het proces VTH (Vergunningen, Toezicht, Handhaving). Aan de andere drie doelen wordt in de periode 2021-2024 gewerkt.

Wettelijke instrumenten

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Vastgestelde wettelijke instrumenten

Omgevingsvisie

Samen met onze maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners willen we een omgevingsvisie voor Bernheze opstellen. Een visie voor een gezonde, veilige en duurzame fysieke leefomgeving, gebaseerd op onze maatschappelijke opgaven. De centrale vraag hierbij is: wat willen we bereiken in de fysieke leefomgeving en hoe gaan we dit samen doen? Bij het opstellen van de omgevingsvisie maken we gebruik van de kennis en kunde van bovengenoemde partners. In 2020 zijn we gestart met de participatie en hebben we toegewerkt naar een koersdocument. In 2021 volgt een concept omgevingsvisie. Bij het opstellen van de omgevingsvisie gaan wij ervan uit dat een MER nodig is (een milieueffectenrapport). Ook willen we gebruik maken van Big Data Analyse om te bekijken of we met het huidige beleid onze doelen bereiken. Verder onderzoeken we of we de ontwikkeling van nieuw beleid gaan monitoren.

Omgevingsplan

We willen één onherroepelijk en raadpleegbaar omgevingsplan voor de gehele gemeente. Een plan waarin we de ambities uit de omgevingsvisie vertalen naar regels. Hierdoor ontstaat een inzichtelijk omgevingsrecht, waarbij ruimte is voor maatwerk.

Omgevingsprogramma’s

In de omgevingsprogramma’s vertalen we het beleid in uitvoeringsprogramma’s. De nieuwe wetgeving schrijft voor dat ook monitoring en evaluatie onderdeel is van deze programma’s.

Hoe weten we dat?

We hebben onze doelen bereikt als bovengenoemde wettelijke instrumenten (omgevingsvisie, -plan en -programma’s) vastgesteld en in werking zijn. Als de raad tevreden is met het participatietraject dat we doorlopen hebben. Dit bepalen we samen met de raadswerkgroep. En ook als de beleidskeuzes uit de visie goed zijn vertaald in het omgevingsplan en we kunnen sturen op de ambities en gemaakte keuzes door middel van de programma’s.

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van de omgevingsvisie

In 2021 stellen we een concept omgevingsvisie op. Hiervoor werken we samen met onze maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners. Ook onze collega’s en stakeholders zoals het waterschap, de provincie, de veiligheidsregio en omgevingsdienst ODBN betrekken we hierbij. Belangrijk in het hele proces is dat we bewust keuzes maken over de vorm van participatie en over de rol van initiatiefnemers, (externe) partners en (interne) collega’s. Ook moeten we keuzes maken over de manier waarop we met elkaar en richting initiatiefnemers/inwoners communiceren over dit

proces. Lopende beleidsvisies integreren we in de concept omgevingsvisie, zoals het economisch beleid, de Woonvisie en het structuurplan openbare ruimte. Nieuw beleid zoals horeca- en evenementenbeleid en de nota bovenwijkse voorzieningen verwerken we meteen in de omgevingsvisie. In 2022 werken we toe naar een definitieve omgevingsvisie. De uitvoering hiervan vertalen we door naar omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. Ook doen we voorstellen voor de monitoring van de ambities en doelstellingen uit de omgevingsvisie en eventuele bijstelling van de omgevingsvisie.

Opstellen omgevingsplan door extern bureau

Gemaakte keuzes in de omgevingsvisie over de wijze van regelgeven, bijvoorbeeld veel direct werkende regels en weinig afwijkingsmogelijkheden, vormen de input voor het op te stellen omgevingsplan. Dit geldt ook voor het milieueffectenrapport (MER). Momenteel worden bestemmingsplannen door externe bureaus opgesteld, omdat we zelf niet de kennis en kunde hebben om dit te doen. Mogelijk wordt het (gedeeltelijk) veranderen van of kleine aanpassingen doen aan het omgevingsplan door de eigen organisatie prettiger, omdat er niet meer met postzegelbestemmingsplannetjes gewerkt wordt. Hierdoor zijn we niet meer afhankelijk van externe bureaus om kleine aanpassingen aan het omgevingsplan te doen.

Afstemming omgevingsvisie met omgevingsplan

De omgevingsvisie en het omgevingsplan kennen voor een deel een parallel proces. Dit is enerzijds ingegeven door ambitie maar heeft er ook mee te maken dat beide kerninstrumenten elkaar op deze manier kunnen beïnvloeden om uiteindelijk tot werkbare en duidelijke regels te komen.

Opstellen van omgevingsprogramma's

Hoe dit eruit gaat zien en welke budgetten we daarvoor nodig hebben is nog niet duidelijk, omdat dit per programma verschillend is. Vanaf 2024 moeten we deze wel gaan opstellen. In de volgende Perspectiefnota komen we hierop terug.

Mensen toegerust voor hun taak

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Medewerkers van de gemeente dienen voorbereid te worden op deze nieuwe manier van werken. Zodat vergunningen binnen acht weken verleend kunnen worden en initiatiefnemers goed geholpen worden bij de door hen gewenste ontwikkelingen.

Wat we ook willen bereiken is een relatie met de doelen van het bestuursprogramma Samen voor Bernheze 2018-2022, en participatie van onze inwoners en maatschappelijke organisaties.

Hoe weten we dat?

Het doel is bereikt:
- als er vanuit het programma opleidingen gefaciliteerd zijn voor de medewerkers om hun kennis en kunde te vergroten;
- als initiatiefnemers adequaat geholpen worden om hun aanvraag verder te brengen, wat resulteert in een tevredenheidscijfer zeven of hoger. Hiervoor moet een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden;
- op het moment dat de medewerkers van de gemeente het instrumentarium van de Omgevingswet in praktijk kunnen brengen (zowel intern als naar externe partijen) en zich de competenties eigen gemaakt hebben om samen te werken en de dialoog te voeren met andere partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kennis en kunde

In 2020 wordt al ingezet op de kennis en kunde om te kunnen werken met de nieuwe instrumentaria. In de daaropvolgende jaren gaan we hier verder mee door opleidingen aan te bieden. Dit met als doel voldoende kennis en kunde binnen de organisatie om de nieuwe wet goed uit te voeren, maar ook om de nieuwe instrumenten zoals visie en plan op te kunnen stellen.

Cultuuromslag

Er dient gewerkt te worden volgens de systematiek van de Omgevingswet. De gewenste cultuuromslag vraagt om meer samenwerking en dialoog binnen en tussen overheden, maar vooral ook om een andere relatie tussen overheid en bedrijven/burgers. Om dit te realiseren is er een verandering vereist in gedrag, houding en werkwijzen. Er wordt in beeld gebracht welke competenties nodig zijn om te werken op basis van de Omgevingswet. Dit komt terug bij het thema Organisatie in beweging.

Instrumenten

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Finetuning en waar nodig aanpassing van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het proces herinrichting VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving).

Hoe weten we dat?

Onderzoek is nodig onder gebruikers van het nieuwe stelsel (DSO). Wetgever en ontwikkelaar werken hierin samen. Voor de herinrichting van het proces VTH voeren we een klanttevredenheidsonderzoek uit. Bij een score van zeven of hoger hebben we het doel bereikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanaf 2021 monitoren we de instrumenten. Ook bekijken we periodiek of de bestaande instrumenten DSO en het nieuwe proces voor VTH nog voldoen, en waar verbetering mogelijk is. Voor het proces VTH houden we een klanttevredenheidsonderzoek. Voorstellen hiertoe nemen we mee in de reguliere planning- en controlcyclus.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Opstellen omgevingsvisie	Wettelijk	2022	5.000	Incidenteel
Participatiemiddelen inzetten	Wettelijk	2022	2.500	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 2.500	Incidenteel
Uitvoeren en monitoren omgevingsvisie	Wettelijk	2023	25.000	Structureel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	- 50.000	Incidenteel
Afstemmen omgevingsvisie	Wettelijk	2022	10.000	Incidenteel
Onderzoek beheer in eigen organisatie	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
Opleiding medewerkers	Wettelijk	2022	30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	30.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 30.000	Incidenteel
Inhuur extern personeel (i.v.m. vervanging eigen personeel)	Wettelijk	2022	250.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 250.000	Incidenteel

Sociaal domein

Het thema sociaal domein bevat de onderwerpen:
- Integrale toegang
- Meedoen naar vermogen
- Aanpakken met impact
- Langer thuis
- Jeugd(hulp) en onderwijs
- De Nieuwe Instelling

Integrale toegang

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners tijdige en passende hulp krijgen:
- inwoners weten waar ze zich kunnen melden voor ondersteuning (toegang);
- inwoners ervaren dat verschillende vormen van dienstverlening voldoende op elkaar zijn afgestemd, waardoor er een goede kwaliteit van hulp wordt bereikt (integraliteit).

Indicator	2018	2019	Streven 2021
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: “Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag.”	80%	79%	> 80%
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: “De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag.” (aansluiting op hulpvraag; Wmo is Wet maatschappelijke ondersteuning)	82%	86%	> 86%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Per 1 februari 2021 is Wegwijzer Bernheze, de integrale toegang tot het Bernhezer sociaal domein, gestart voor onze inwoners.
- Na de eerste evaluatie van Wegwijzer Bernheze, medio 2021, wordt het Basisteam Jeugd en Gezin volledig onderdeel van Wegwijzer Bernheze. Ook maken wij dan de afweging of de functie van regisseur Wegwijzer structureel wordt ingevuld.
- In 2022 wordt de integrale toegang verder ontwikkeld.
- In 2021 evalueren wij de programmalijnen Integrale toegang, Meedoen naar vermogen en Aanpakken met impact. Ook een landelijke evaluatie zoals Sociaal domein op koers? (Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) 2019) zullen we daarbij betrekken.

Meedoen naar vermogen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners naar vermogen participeren in onze samenleving, het liefst door te werken:

- Iedereen heeft een vangnet voor levensonderhoud.
- Meer inwoners met een bijstandsuitkering zijn op een passende (werk)plek en duurzaam aan het werk.
- Tenminste 50% van de statushouders (de zogenoemde ondertussengroep, die is ingestroomd tussen 2013 en 2020) is economisch zelfstandig in 2023.
- Meer inwoners met een arbeidsbeperking zijn via loonkostensubsidie aan het werk of bevinden zich een trede hoger op de participatieladder.
- We hebben een passende dienstverlening ontwikkeld voor de ondernemers die door de corona-crisis ondersteuning nodig hebben.

Indicator	2018	2019	2020	Streven 2021 en verder
Aantal gezinnen met een bijstandsuitkering (WWB, IOAZ en BBZ)	273	269	265*	< 265
Aantal bijstandsuitkeringen aan statushouders (inburgeringsplichtig en gevestigd tussen 1-1-2015 en 31-12-2019 (aantal uitkeringsdossiers)		59**		tenminste 50% economisch zelfstandig in 2023.
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners (18 jaar en ouder)	16,1	15,4	.	< 15,4
Aantal personen met loonkostensubsidie IBN	17	19	26	> 26
Aantal personen met loonkostensubsidie regulier	21	29	21	> 21
Aantal personen beschut werk	4	4	4	> 4
Aantal deelnemers lesgroepen laaggeletterden NT1 + NT2 (ROC & Capabel)			45	45
Aantal deelnemers Taalpunten				20
Aantal deelnemers lesgroepen basisvaardigheden via Ons Welzijn en vrijwilligersorganisaties				65
Afname aantal inwoners met lage basisvaardigheden (geletterdheid, rekenen en computergebruik)	11%			8%
Aantal PSO-gecertificeerde bedrijven (PSO: keurmerk sociaal ondernemen)	3		5	7 in 2022 10 in 2024

* November 2020 ; ** Let op definitie is gewijzigd en het gaat hier om uitkeringsdossiers en niet om personen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmalijn Meedoen naar vermogen uit, onder andere:

- We begeleiden mensen naar een passende werkplek.
- We voeren de nieuwe Wet inburgering uit (nieuwe instroom) en we begeleiden de huidige groep statushouders. De nieuwe Wet inburgering gaat in op 1 januari 2022.
- We creëren stage- en/of werkervaringsplekken voor onze statushouders en geven als gemeente het voorbeeld door zelf ook stageplekken te creëren.
- We begeleiden mensen met een arbeidsbeperking naar werk (regulier, beschut, met loonkostensubsidie, dagbesteding en dergelijke).

- We creëren een doorlopende lijn van zorg naar werk, onder andere door via netwerkbijeenkomsten een lokaal netwerk op te bouwen (pilot Van zorg naar werk).
- We breiden de sluitende aanpak voor jongeren uit en investeren in kansen creëren voor onze jongeren.
- We werken meer integraal (onder andere in Wegwijzer) en zetten in op meer preventie.
- We versterken samenwerking tussen arbeidsmarkt en werkgeversbenadering en stimuleren hiermee bedrijven om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.
- We blijven een social return verplichting opleggen wanneer we inkopen. Hiermee zorgen we dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk worden geholpen.
- We geven uitvoering aan ons partnership met IBN (per 1 juli 2021) en maken optimaal gebruik van de dienstverlening van IBN (IBN is de regionale uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening).
- We versterken de basisvaardigheden van mensen die deze onvoldoende beheersen.
- We hebben een passende dienstverlening ontwikkeld voor mensen die door de corona-crisis ondersteuning nodig hebben (onder wie zzp'ers).
- We maken beter inzichtelijk hoeveel inwoners via een vrijwilligersorganisatie les volgen ter verbetering van hun basisvaardigheden, waaronder geletterdheid.
- We nemen contact op met bedrijven en organisaties in Bernheze om hen te informeren over de voordelen van het verbeteren basisvaardigheden (geletterdheid NT1 (Nederlands als eerste taal), rekenen en computergebruik).
- We realiseren in 2021 Taalpunten en Taalcafés in de kernen voor het op peil houden van de basisvaardigheden.
- We gebruiken zogenoemde camouflagecursussen om gericht deelnemers te werven voor het verbeteren van hun basisvaardigheden.
- We ondersteunen deelnemers aan NT1-, reken- en computerlessen, zodat zij niet voortijdig uitvallen/stoppen.

Aanpakken met impact

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners versterken.
- We willen burgerinitiatief versterken.
- Wij willen onderlinge verbinding en samenwerking in de kernen.

- In iedere kern is een fysieke ontmoetingsplek (gemeenschapshuis, multifunctionele accommodatie (MFA))
- Wij willen de zelfredzaamheid van onze burgers versterken, zodat minder inwoners eenzaam zijn en armoede ervaren. We zetten ook in op een goede ondersteuning voor mantelzorgers en mensen met dementie.

Indicator	2016*	2019	Streven 2021
Aantal gehonoreerde burgerinitiatieven (stimuleringsregeling)		11 (2018-2019) 10 (2020)	10
% volwassenen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren	21%		> 21%
% ouderen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren	14%		> 14%
% volwassenen dat veel sociale samenhang (sociale cohesie) in de buurt ervaart (19-64 jaar)	19%		> 19%
% volwassenen (19-64 jaar) dat zich eenzaam voelt	34%		< 34%
% ouderen (65+) dat zich eenzaam voelt	43%		< 43%
% jonge mantelzorgers (t/m 18 jaar) dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt	1%		< 1%
% mantelzorgers dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt	2%		< 2%
Bereik minimavoorzieningen		45%	> 45%

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks. De GGD-monitor over 2020 verschijnt in Q3 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmalijn Aanpakken met impact uit, in de kernen en gemeentebreed:
- We stimuleren burgerinitiatieven. De stimuleringsregeling evalueren we in Q4 2021.
- Wij faciliteren in alle kernen onze burgerinitiatieven omdat wij samenwerking en verbondenheid van de lokale organisaties in de kernen belangrijk vinden en willen stimuleren en versterken. Dat zijn Dorpsplein Heesch, Stichting Zorg Voorzieningen Vorstenbosch en Samen Sterk Heeswijk-Dinther en Loosbroek. Daarnaast hebben we pilots om de samenwerking in de kern te versterken. In Nistelrode zijn twee pilots: laagdrempelige ontmoeten Burenhulp Nistelrode en intensivering opbouwwerk ONS welzijn. En in Heesch draait de pilot van Wij Heesch, die zich op met name het thema eenzaamheid en de realisatie van een website waar vraag en aanbod van vrijwilligers worden gematcht. Op dit moment hebben de subsidies aan de burgerinitiatieven veelal een incidenteel karakter. We hanteren bij de subsidieverstrekking en –beoordeling onvoldoende/geen beleidsregels. We willen dit jaar toewerken naar een soort van standaardisering van subsidiëring van alle burgerinitiatieven. Wij vragen onze burgerinitiatieven

in de vijf kernen hiermee mee te denken, zo ook ONS welzijn. Gelijktijdig hieraan evalueren we de regeling stimuleringsbijdrage 2020-2021. We maken met u in Q4 2021 een afweging op welke wijze we in alle kernen met onze burgerinitiatieven omgaan, zoals hoe we de subsidiëring structureel kunnen invullen. Hiervoor gebruiken we:
  - de evaluatie van de pilots,
  - de evaluatie regeling stimuleringsbijdrage 2020-2021, en
  - het overleg met burgerinitiatieven en ONS welzijn over de mogelijkheden van subsidiëring.
- We willen de samenwerking tussen burgerinitiatieven, welzijnswerk en gemeente verstevigen. De evaluatie van de pilots zorgt mede voor inzicht in de samenwerking.
- In Q2 2021 leveren we een gezamenlijk gedragen plan van aanpak eenzaamheid op. Dit plan geeft de ambities weer die we gemeentebreed gaan oppakken. Daarna vertalen we de ambities naar concrete acties per kern.
- Eind 2020 is het uitvoeringsplan Mantelzorg 2021-2025 vastgesteld. Hierin geven we aan wat we de komende jaren doen aan bestendigen en versterken van ondersteuning en waardering van mantelzorgers.
- Evaluatie van het armoedebeleid wordt in Q1 2021 afgerond. Indien nodig voeren we daarna verbetermaatregelen door.
- Verbetering van de informatievoorziening, zodat de vindbaarheid en het bereik van de gemeentelijke voorzieningen wordt vergroot.
- We voeren de pilot De Nederlandse Schuldhulproute uit en monitoren de resultaten.
- We hebben aandacht voor de energielasten van minder draagkrachtige inwoners (zie programma Duurzaamheid).
- De Energie Prestatieadviezen (EPA's) zijn uitgevoerd. We onderzoeken hoe we de verduurzaming van gemeenschapshuizen kunnen stimuleren (zie programma Duurzaamheid).
- We voeren het Koploperproject Cliëntondersteuning uit. Op basis van de evaluatie van het project in Q3 2022 maken we met u een afweging of en op welke wijze dit structureel kan worden ingevuld.
- We zetten in op een gezonde leefomgeving, onder andere met de uitvoering van de acties uit het lokaal sportakkoord Bernheze en het inrichten van de openbare ruimte met groen en sport- en spelvoorzieningen.
- We behouden de huidige MFA's en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.

Langer thuis

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners langer zelfstandig kunnen wonen:
- Inwoners kunnen gezond en veilig leven.
- De ondersteuning is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.
- We hebben voldoende, kwalitatief goede en bereikbare voorzieningen per kern (zie ook Aanpakken met Impact en Wonen).
- Passend (woon)beleid voor bijzondere doelgroepen (zie programma Wonen).

Indicator	2018	2019	Streven 2021
Aantal inwoners met een maatwerkvoorziening Wmo (per 1.000 inwoners)	52	49	56
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: “Door de ondersteuning die ik krijg kan ik me beter redden.” (zelfredzaamheid)	84%	87%	> 87%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: “Door de ondersteuning die ik krijg kan ik de dingen doen die ik wil.” (eigen regie)	77%	84%	> 84%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: “Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven.” (kwaliteit van leven)	78%	84%	> 84%
Aantal inwoners met ondersteuning via gemeentelijke, maatschappelijke voorzieningen, zoals ONS welzijn (per 1.000 inwoners)			60

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het regionale Koersdocument opvang, zorg en ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid uit en hebben dit vertaald naar een regionale en lokale ontwikkelagenda Langer thuis wonen.
- We onderzoeken bij inwoners met een psychische kwetsbaarheid hoe zij zich zonder maatwerkondersteuning kunnen handhaven binnen onze gemeente. De uitkomsten gebruiken we in onze lokale aanpak.
- We draaien pilots en experimenteren met nieuwe vormen van ondersteuning op het gebied van zorg en veiligheid.
- We voeren het preventieprogramma voeding, bewegen en overgewicht uit.
- We toetsen de toegankelijkheid en mate van inclusie van de gemeente aan de richtlijnen van het VN-verdrag Handicap.
- We behouden de huidige MFA’s en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.

Jeugd(hulp) en onderwijs

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen:

- Kinderen zonder achterstand in het basisonderwijs.
- Goede onderwijshuisvesting in de kernen.
- De hulp is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.
- Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien thuis of zo thuis als mogelijk.

Indicator		2019	Streven 2021
% jongeren (12-17 jaar) dat lid is van een vereniging of (sport)club	85% (2016)*	85% (2019)*	Gelijk
Bereik aantal geïndiceerde kinderen voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE)		24 (86%)	100%
% kinderen met overgewicht en obesitas (0-11 jaar)	5% (2013)		< 5%
% kinderen met overgewicht en obesitas (12-18 jaar)	8% (2016)*	9% (2019)*	< 8%
% jongeren dat wel eens alcohol drinkt (12-18 jaar)	33% (2016)*	38% (2019)*	< 33%
% jongeren dat wel eens drugs heeft gebruikt (12-18 jaar)	8% (2016)*	10% (2019)*	< 8%
Aantal (anderstalige) kinderen NT2-onderwijs (NT2: Nederlands als tweede taal)		17	Afhankelijk van instroom
% absoluut verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	1,2 (2017)		< 1,2%
% relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	11 (2018)		< 11
% voortijdig schoolverlaters (VSV) zonder startkwalificatie	0,9% (2018)	.	< 0,9%
% jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	9,15% (2018)	9,5 (2019) 9,4 (1e helft 2020)	< 9,5%
Aantal jongeren in zorg buiten de regio (LTA: Landelijk Transitie Arrangement)	36 (2018)	37 (2019) 22 (1e helft 2020)	< 20

Indicator		2019	Streven 2021
Aantal jongeren in gezinshuizen of pleegzorg	17 (2018)	22 (2019) 18 (1e helft 2020)	25
Aantal jongeren in verblijf zwaar	18 (2018)	16 (2019) 9 (1e helft 2020)	14
Aantal kinderen op wachtlijst BJG (BJG: Basisteam Jeugd en Gezin)		Gemiddeld tussen 5-10	Zo laag mogelijk

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2022 start de nieuwe financieringssystematiek voor de gespecialiseerde jeugdzorg. Er komt meer ruimte voor lokale aanbieders (zorg dichterbij huis). Door de nieuwe financieringssystematiek worden de uitgaven voor de jeugdzorg wel minder voorspelbaar. Waar voorheen het budget vooraf werd verdeeld en alleen meer- en maatwerk tot budgetverhoging kon leiden, starten we in 2022 met een PxQ-financiering zonder budgetplafond. Het Basisteam Jeugd en Gezin (BJG) krijgt een grotere rol in de kostenbeheersing door het toekennen van een specifiek product en door het afgeven van een volume.
- We zorgen dat er minder kinderen in de jeugdzorg buiten de regio komen (LTA, Landelijk Transitie Arrangement), door alternatieven binnen de regio en meer grip op de verwijzingen (zorg dichterbij huis).
- We zorgen dat er meer kinderen opgroeien in een gezinssituatie (verschuiving van verblijf zwaar naar gezinsgericht) door verder ontwikkelen van het aanbod pleegzorg en gezinshuizen.
- De pilot POH-GGZ Jeugd loopt in 2020-2021. We evalueren tussentijds in 2021. Dit wordt structureel ingevuld vanaf 2022. (POH staat voor praktijkondersteuner huisarts.)
- We implementeren het programma Geweld hoort nergens thuis. Dit loopt formeel van 2018 tot 2021, maar we zijn in onze regio later gestart en daarom zal het project ook langer doorlopen.
- We voeren het onderwijsachterstandenbeleid uit, waaronder uitbreiding van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en herijking van het NT2-aanbod (Nederlands als tweede taal), met aandacht voor voorzieningen in de kernen.
- Nieuwbouw/renovatie van basisschool Op Weg in Vorstenbosch, zoals omschreven in het IHP (integraal huisvestingsplan).
- Renovatie/uitbreiding van basisschool De Toermalijn in Heesch, zoals in het IHP omschreven.
- We voeren preventieve activiteiten uit om vroegtijdig depressie of zelfs suïcidegedachten bij jongeren te signaleren. Dit is het STORM-project, wat van 2018 tot 2021 in project/pilotvorm is gefinancierd en wat na deze tijd in de reguliere begroting opgenomen moet worden om dit programma door te laten lopen. Dit vraagt structureel om extra financiële middelen.
- We voeren preventieactiviteiten jeugd voor een gezonde leefstijl uit (onder andere weerbaarheid, gezonde school, overgewicht, positief sportklimaat, depressiepreventie). In 2021

wordt aansluiting onderzocht bij het Preventieakkoord. (Zie voor sport ook het thema Cultuur en recreatie).

- We sluiten aan bij de regionale aanpak gericht op denormalisering van drugsgebruik (zie ook het thema Openbare orde en veiligheid).

Huiskamer van Heesch

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We willen een nieuwe, bruisende sociaal-culturele instelling in het centrum van Heesch, ‘de huiskamer van Heesch’, waar iedereen zich welkom voelt.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Raad heeft in oktober 2020 besloten tijdelijk pas op de plaats te maken met de ontwikkeling van de De Nieuwe Instelling (DNI), waarin de Pas, De Eijnderic en de bibliotheek intensief samenwerken. Dit geldt ook voor de plannen om het huidige gebouw van de Pas (en mogelijk de bibliotheek) te verbouwen tot ‘de huiskamer van Heesch’, waar ruimte moet zijn voor onder andere ontmoeting, creatief uiten, groeien en ontwikkelen en voor organisaties die zich bezighouden met ‘zorgen voor elkaar’. De raad heeft Stichting De Pas de opdracht gegeven de exploitatie op orde te brengen. De verwachting is dat in een volgende bestuursperiode opnieuw gekeken zal worden naar de situatie op dat moment en naar een mogelijke verbouwing. De raad ziet mogelijkheden om door een betere exploitatie de subsidie aan De Pas vanaf 2022 geleidelijk af te bouwen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Teamregisseur integrale toegang – verlenging pilot	MJB	2022	76.000	Incidenteel
Uit reserve Transities	MJB	2022	- 76.000	Incidenteel
DVO Meierijstad – bijdrage uitvoeringskosten inburgering - 1 fte (in begroting 2021: structureel € 39.378)	Wettelijk	2022	48.141	Structureel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uit rijksmiddelen (aanname)	Wettelijk	2022	- 48.141	Structureel
Extra inzet nieuwe Wet inburgering	Nieuw	2022	p.m.	
Vervolg programmalijn 'Aanpakken met Impact' (o.a. pilots)	Nieuw	2022	p.m.	
Praktijkondersteuner huisartsen (POH) – motie raad Uit structurele stelpost sociaal domein	MJB MJB	2022 2022	130.000 - 130.000	Structureel Structureel
Project STORM (preventie depressie en suïcide bij jongeren) Uit structurele stelpost sociaal domein	Nieuw Nieuw	2022 2022	42.087 - 42.087	Structureel Structureel
Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg Vorstenbosch (incl. BENG (bijna energieneutrale) gebouwen):				
Voorbereidingskosten BS Op Weg Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging Vervanging	2022 2022	100.000 - 100.000	Investering Investering
Voorbereidingskosten BS Op Weg	Vervanging	2023	100.000	Investering
Nieuwbouw/renovatie BS Op Weg	Vervanging	2024	3.500.000	Investering
Renovatie/uitbreiding basisschool Toermalijn	Vervanging	2026	2.500.000	Investering
Verduurzaming gemeenschapshuizen	MJB		p.m.	
Verbouwing de Misse 4 Heesch (Stg de Pas)	Nieuw	2023	2.500.000	Investering
Afbouw subsidie Stichting de Pas	Nieuw Nieuw Nieuw Nieuw	2022 2023 2024 2025	- 25.000 - 25.000 - 25.000 - 25.000	Structureel Structureel Structureel Structureel

Samenleving in beweging

Het thema samenleving in beweging bevat de volgende onderwerpen:
- Visie op dienstverlening
- Visie op communicatie
- Visie op inwonersparticipatie

Visie op dienstverlening

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Competenties onderhouden

Willen we onze bedrijfsvoering zo goed mogelijk uitvoeren, dan vormt een gedegen personeelsinformatiesysteem de basis. Van belang is dat dit systeem ons faciliteert en zo goed mogelijk aansluit op ons wensen- en eisenpakket. Het stelt ons in staat om inzicht te hebben, te sturen waar nodig en onze bedrijfsdoelen te behalen. Gebruiksvriendelijkheid, flexibiliteit, efficiëntie en effectiviteit zijn hierbij belangrijke sleutelwoorden. We willen dat alle bedrijfsprocessen zo optimaal mogelijk op elkaar worden afgestemd en zoveel mogelijk integraal werken. Om dit te bereiken wordt gekozen voor één systeem (per procesgroep). Daarmee komt het reeds bestaande (complexe) stelsel van losse modules en systemen (bij diverse aanbieders) te vervallen en maakt plaats voor een volledig op onze organisatie afgestemd personeelsinformatiesysteem.

Het opnemen van een budget van € 100.000,- heeft te maken met onze visies op dienstverlening, communicatie en inwonersparticipatie en wat dit betekent voor het dagelijks werk. We brengen hiervoor in kaart welke competenties onze medewerkers moeten hebben en vertalen deze eisen in (individuele) opleidingsplannen. Daarnaast besteden we ook aandacht aan de competenties die nodig zijn voor het uitvoeren van de nieuwe Omgevingswet. We vertalen deze eisen in onze werving- en selectieprocedures.

Talentontwikkeling/Strategische personeelsplanning (SPP)

Om een toekomstbestendige organisatie te zijn, moeten we tijdig kunnen inspelen op bijvoorbeeld toenemende krapte op de arbeidsmarkt, pieken- en dalen, vergrijzing enzovoorts. Dergelijke ontwikkelingen dwingen ons een heldere strategie te vormen en slagvaardig te zijn naar de

toekomst toe. Niet alleen onze organisatie moet slagvaardig zijn, maar juist ook onze medewerkers.

Strategische Personeelsplanning (SPP) is een goed middel dat volledig meegaat met de strategie van onze organisatie en ook aansluit bij de dagelijkse praktijk. SPP verankeren in onze bedrijfsvoering leidt tot een zo optimaal mogelijke personele bezetting, nu en in de toekomst.

Hiermee zorgen we voor een medewerkersbestand dat flexibel genoeg is om te kunnen inspelen op de ontwikkelingen van de toekomst. Daarnaast zorgt SPP voor een optimale inzet van de medewerkers en kunnen we beter sturen op behoud en verloop. Voor medewerkers biedt dit middel de mogelijkheid om meer inzicht te krijgen in de organisatie en hun eigen functioneren daarbinnen: wat hun talenten zijn, hun competenties en vaardigheden en ook hun ontwikkelpunten. Het heeft de voorkeur om dit instrument onder te brengen in het personeelsinformatiesysteem.

Functiewaarderingsystematiek

Aan de basis van de functiewaardering liggen de beschrijvingen van de diverse functies binnen onze organisatie.

Belangrijke redenen van medewerkers om te kiezen voor een organisatie of er te blijven, zijn functiewaardering en beloning. Deze moeten passen bij de aard van de werkzaamheden en de daarbij behorende verantwoordelijkheden.

Om de verschillen tussen de beloningen transparant en begrijpelijk te maken, willen we gebruik gaan maken van het functiewaarderingssysteem HR 21 van de VNG. Dit is ontwikkeld voor de hele sector en wordt reeds gebruikt door 275 gemeenten. Dit instrument stelt ons in staat om onze gemeentelijke slagkracht te vergroten, door functies, competenties en resultaten te verbinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan vaststellen en onderzoeken wat voor personeelsinformatiesysteem onze organisatie nodig heeft: een onderzoek naar mogelijkheden en aanbieders en bestaande personeelsinformatiesystemen. We zullen onder andere inzetten op bureauonderzoek en marktverkenning.

De invoering van HR21 gaan we in 2021 onderzoeken.

Wat mag het kosten?

Om de doelstellingen te bereiken is voor Talentontwikkeling/SPP een ophoging nodig van het structurele budget voor het personeelsinformatiesysteem met € 15.000,-.

Voor de aanschaf van de HR 21-systematiek is een structurele ophoging nodig van het bestaande budget voor functiewaardering met € 10.000,- .

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Visie op dienstverlening - Competenties ontwikkelen (inclusief Omgevingswet)	MJB	2022	100.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 100.000	Incidenteel
Strategisch personeelsmanagement – invoering completer systeem voor personeelsmanagement (HRM)	Nieuw	2022	15.000	Structureel
Vernieuwing functioneringssystematiek (HR21-systematiek)	Nieuw	2022	10.000	Structureel

Visie op communicatie

Global Goals:

Global Goals

Wat willen we bereiken?

We willen de Global Goals blijvend implementeren in Bernheze. In 2020 heeft de commissie Bestuur en Strategie hiervoor een aantal afspraken gemaakt. Zo is afgesproken drie focus Global Goals te benoemen, de Goals te koppelen aan de planning- en controlcyclus en de mogelijkheden te onderzoeken voor het oprichten van een werkgroep waarvan ook inwoners lid zijn. Ook willen we meer uitdragen dat we als Bernheze de Global Goals onderschrijven. De koppeling van de Goals aan de planning- en controlcyclus heeft inmiddels plaatsgevonden, zoals ook te zien is in deze kadernota.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 verkennen we de mogelijkheden om het potentieel van inwoners, ondernemers en instellingen meer te benutten bij het implementeren van de Globals Goals in Bernheze. We leggen daarbij de focus op de Global Goals 2 (voedsel), 3 (gezonde levens) en 11 (steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam), zonder de andere Global Goals te vergeten.

Wat mag het kosten?

De ambities uit ons bestuursprogramma dragen bij aan het bereiken van de Global Goals. Om deze ambities nadrukkelijker te koppelen aan de Global Goals, daar meer bekendheid aan te geven en daarbij het potentieel van onze inwoners, ondernemers en instellingen een grotere rol te laten spelen zijn tijdelijk meer uren nodig. Deze uren zijn niet binnen de huidige formatie beschikbaar.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Ambities bestuursprogramma koppelen aan Global Goals	Nieuw	2022	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 50.000	Incidenteel

Visie op inwonersparticipatie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We sluiten aan bij de behoeften van de samenleving en bewegen mee met de samenleving. We maken contact en inwoners voelen zich serieus genomen. We zorgen ervoor dat onze bestuurders en medewerkers voldoende toegerust zijn om dit te kunnen doen. Onze visies op dienstverlening, communicatie en participatie zijn daarbij leidend. We sluiten hiermee ook aan bij het toekomstplan Terug naar de kern.

We dragen hiermee bij aan Global Goal 16, waarbij onder meer het belang van goed bestuur en in het bijzonder participatieve, representatieve besluitvorming en interactief besturen genoemd worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 en 2021 hebben we geëxperimenteerd met nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken. We hebben hierin ook onze ervaringen meegenomen met nieuwe vormen van participatie (dialoog) die bijvoorbeeld bij de Omgevingswet een rol gaan spelen. We willen de resultaten van deze experimenten een vaste plek geven in onze reguliere werkzaamheden en projecten.

Wat mag het kosten?

Hiervoor is eenmalig een bedrag nodig van € 10.000,-. Daarna gaan we ervan uit dat participatief werken en het gebruik van de nieuwe participatievormen vast onderdeel zijn van de reguliere werkzaamheden.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Resultaten experimenten nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken borgen in reguliere werkzaamheden	Nieuw	2022	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 10.000	Incidenteel

Duurzaamheid/energietransitie

Het thema duurzaamheid/energietransitie bevat de volgende onderwerpen:
- Klimaatmigratie, inclusief energietransitie
- Circulariteit, inclusief afval
- Klimaatadaptatie
- Maatschappelijk vastgoed

Klimaatmigratie, inclusief energietransitie

Wat willen we bereiken?

Global Goals:

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Hiermee bereiken we dat de energietransitie slaagt voor iedereen. We willen dat niemand buiten de boot valt in de omschakeling van (voornamelijk) fossiele energie naar duurzame energie. Bij deze transitie hebben we aandacht voor de betaalbaarheid, de gezondheidsaspecten en het draagvlak. Hiermee bereiken we uiteindelijk een gedragen energietransitie naar een energieneutrale gemeente in 2050.

Bernheze is energieneutraal als er binnen de gemeentegrenzen netto over het jaar evenveel duurzame energie wordt opgewerkt als dat er wordt verbruikt.

Hoe weten we dat?

- Als er in totaal 50 duurzaamheidsleningen verstrekt zijn in Bernheze, draagt dat voldoende bij aan een betaalbare leefomgeving.
- Als de verschillende projecten uit de nieuwe lokale energieagenda zijn voortgezet en/of uitgevoerd. Met deze projecten werken we toe naar het jaar 2025 waarin in Bernheze:
  - 15 % van de energie wordt opgewekt uit duurzame bronnen (2018: 9,4 %);
  - de CO2-uitstoot ten opzichte van 1990 is verminderd met 20 % (2018: 13,8 %).

Wat gaan we daarvoor doen?

- Meer duurzaamheidsleningen verstrekken.
- Uitvoeren van de Duurzame Energieagenda 2021-2025.

- Verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. De gemeente zet in op het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Ook ondersteunen we bij en waar mogelijk faciliteren we de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (gemeenschapshuizen, scholen).
- Regionale Energiestrategie (RES) borgen en daarbij aandacht hebben voor de koppelkansen met andere opgaven. (Koppelkansen zijn kansen om opgaven slim te verbinden.)
- Transitievisie Warmte finaliseren en ter besluitvorming aan gemeenteraad voorleggen (eind 2021).

In de **Duurzame Energieagenda 2021-2025** zijn de verschillende projecten opgenomen waarmee we de komende jaren invulling geven aan onze doelstellingen en ambitie op het gebied van duurzaamheid en, belangrijker nog, waarmee we investeren in onze toekomst. Want de aarde warmt op en het klimaat verandert, te snel.

Om de gevolgen van klimaatverandering te beperken zodat we ook in de toekomst een fijne leefomgeving hebben, moeten we ons energieverbruik veranderen. We moeten minder energie verbruiken en de energie die we verbruiken moet afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen zoals wind, zon en groen gas. Dit doen we door voor de energietransitie in te zetten op vier overkoepelende strategische doelen: 1. energieneutrale gemeente, 2. energieneutrale woningen, 3. energieneutrale sportverenigingen en bedrijven en 4. schoon vervoer.

Daarnaast hebben we nog de regionale verplichtingen uit de regionale energiestrategie (RES), waarbij Bernheze de verplichting is aangegaan om 0,03 TWh aan duurzame energieopwekking op eigen grondgebied te realiseren. Hiervoor is ambtelijke inzet vereist, maar hier zijn (nog) geen financiële consequenties aan verbonden. Het invullen van de opgave op het gebied van duurzame energie vereist intensieve ambtelijke begeleiding, bijvoorbeeld om de afspraken op het gebied van participatie te controleren en aanvragen van initiatiefnemers te begeleiden en te beoordelen.

In de Transitievisie Warmte (TVW) worden onze verplichtingen op het gebied van duurzame warmte nader ingevuld. Hiervoor heeft het Rijk iedere gemeente een vast bedrag toegekend. Dit bedrag is en blijft ook in Bernheze gereserveerd voor het opstellen van de TVW. Bij het vaststellen van de TVW zullen ook de financiële gevolgen voor de gemeente Bernheze in kaart worden gebracht en aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Duurzaamheidsbeleid behoort niet tot de kerntaken van de gemeente, afgezien van de gemaakte afspraken met het Rijk (RES en TVW). De samenleving, maar ook het Rijk, verwacht echter veel van de gemeente op het gebied van duurzaamheid. Denk daarbij aan het stimuleren van verduurzaming van de eigen woning, het voortouw nemen in het maken van afspraken met woningbouwcorporaties, inkoopcollectieven en het ondersteunen van duurzame (burger)initiatieven. Als ‘eerste overheid’ is de gemeente hét aanspreekpunt voor inwoners op het gebied van duurzaamheid.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Energieagenda 2022-2025	Nieuw	2022	54.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	44.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	40.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 54.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	- 50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	- 44.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	- 40.000	Incidenteel

Circulariteit, inclusief afval

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Minder restafval en betere afvalscheiding. Zo zetten we stappen richting een circulaire economie, we produceren minder afval en scheiden ons afval steeds beter. Hierdoor houden we de afvalverwerking voor inwoners betaalbaar en behapbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op een nieuw afvalbeleid. Dit beleid, in samenspraak met de raad en onze partners in de afvalketen, is leidend voor 2022.

Klimaatadaptatie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving

Vanuit het Deltaprogramma (Rijk) hebben we de opgave om zowel de afvalwaterketen (volksgezondheid) als het watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) in Nederland op orde te brengen en houden. De noodzaak tot aanpassing van het watersysteem aan het veranderende klimaat zal de komende jaren alleen maar toenemen. De gevolgen van klimaatverandering komen eerder op ons af en extreme weersomstandigheden nemen toe. Dit raakt ons allemaal, maar levert ook kansen op. We willen daarom een duurzame, gezonde én betaalbare leefomgeving.

Hoe weten we dat?

De effecten van het veranderend klimaat merken we steeds meer en we ondervinden er steeds meer hinder van. Ook steeds meer wetenschappelijke onderzoeken tonen aan dat het klimaat verandert. We moeten dus mee veranderen om een prettig leefklimaat te houden. Om te weten hoe we ervoor staan én wat de voortgang is, worden de uitvoeringsprogramma's voor klimaatadaptatie meetbaar gemaakt (door het monitoren en evalueren van projecten).

Wat gaan we daarvoor doen?

Door samen werk te maken van klimaatadaptie maken we Nederland veiliger, mooier en slimmer. We zetten de nationale klimaatadaptatiestrategie in om op regionale schaal de risico's in beeld te brengen en maatregelen te nemen. Om dit regionaal en sub-regionaal voor elkaar te krijgen, werken we samen in de Regio Noord Oost Brabant (NOB) en de watersamenwerking As50+. De hoofdthema's die in beeld gebracht worden zijn hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen.

Op lokale schaal zet gemeente Bernheze het huidige beleid voort, zoals dat is omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), waarin ook klimaatadaptatie is meegenomen. Ook duurzame nieuwe technieken om afvalwater te zuiveren (Interreg project I-Qua) zijn gerealiseerd.

De volgende projecten met betrekking tot klimaatadaptatie zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's van de verschillende samenwerkingsverbanden én het uitvoeringsprogramma van het GRP.

Met het GRP 2020-2023 geven wij invulling aan onze gemeentelijke watertaken en anticiperen op de gevolgen van klimaatveranderingen. Het huidige beleid wordt voortgezet. Daarvoor wordt de komende planperiode € 200.000,- per jaar uitgegeven aan klimaatadaptatiemaatregelen. Hierbij benutten we de kansen die zich voordoen. Bij herinrichtings- en nieuwbouwplannen of groot onderhoud en bij vervanging van wegen, pleinen en plantsoenen maken we meer ruimte voor water en groen. We vergroten ook de sponswerking van bodem en bebouwd gebied en benutten de klimaatregulerende effecten van bomen en groen.

Risicodialogen over klimaat (gesprekken met belanghebbenden) (uitgevoerd)

Vanaf 2020 zijn in regionaal verband gesprekken gevoerd met belanghebbenden zoals de GGD, veiligheidsregio's, woningbouwcoöperaties, vereniging voor boeren en tuinders ZLTO, nutspartijen enzovoorts. Hierbij zijn wederzijdse verwachtingen gedeeld en ook de kansen en knelpunten opgehaald die de belanghebbenden zien als het gaat om klimaatveranderingen. Momenteel loopt er een traject om gezamenlijk tot maatregelen te komen. Verwacht wordt dat de overlegvormen een structureel karakter zullen krijgen, met als doel om op ruimtelijk en sociaal vlak een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving te houden.

Klimaatbewustzijn & gezondheid

Onderzoeken wijzen uit dat een groene, duurzame omgeving bijdraagt aan de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners. Daar is niet iedereen zich van bewust en maatregelen zijn soms relatief eenvoudig en goedkoop te realiseren.

Door lokaal en regionaal acties te organiseren vergroten we het klimaatbewustzijn en dragen we bij aan een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Immers ongeveer 40% van onze leefomgeving in de kernen bestaat uit particuliere gronden. We maken onze inwoners, bedrijven en scholen enthousiast om zelf óf met ons actie te ondernemen.

Het goede voorbeeld geven

In onze openbare ruimte liggen kansen om klimaatadaptieve maatregelen te nemen (bijvoorbeeld minder stenen, en meer groen). We willen het goede voorbeeld geven en voeren hiertoe in 2021 een inventarisatie uit en stellen een plan van aanpak op. Daarnaast wordt in 2021 onderzocht welke gemeentelijke gebouwen relatief eenvoudig kunnen worden afgekoppeld van het gas en groener ingericht kunnen worden.

Aanpassingen in de openbare ruimte

Hierbij gaat het om civiel- cultuurtechnische maatregelen en projecten zoals aanpassingen in de riolering, waterhuishouding en/of groenvoorziening.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Riolering – klimaatbestendige inrichting	Vervanging	2022	200.000	Incidenteel
	Vervanging	2023	200.000	Incidenteel
	Vervanging	2024	200.000	Incidenteel
Uit voorziening riolering	Vervanging	2022	- 200.000	Incidenteel
	Vervanging	2023	- 200.000	Incidenteel
	Vervanging	2024	- 200.000	Incidenteel

Maatschappelijk vastgoed

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We gaan concreet invulling geven aan onze voorbeeldrol als lokale overheid op het gebied van verduurzaming.

Wat gaan we daarvoor doen?

Alle utiliteitsgebouwen (gebouwen die geen woning zijn) beschikken over minimaal energielabel C in 2023 en in 2030 moet al het gemeentelijk vastgoed beschikken over energielabel A. Om die reden verduurzamen we ons maatschappelijk vastgoed. Bij het opstellen van de Duurzame Energieagenda hielden we rekening met de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Energieagenda – gemeentelijk vastgoed verduurzamen	Wettelijk	2022	260.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Wettelijk	2022	- 260.000	Investering

Gemeente in uitvoering

Het thema gemeente in uitvoering bevat de volgende onderwerpen:
- ICT
- Organisatieontwikkeling
- Heesch West
- Vitale en duurzame economie
- Vitale en duurzame arbeidsmarkt
- Beheer, openbare ruimte, mobiliteit
- Openbare orde en veiligheid
- Ondermijning
- Zorg en veiligheid
- VTH
- VTH: Wet kwaliteitsborging

ICT

ICT algemeen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een informatiesysteem dat ondersteunend is aan en past bij ons ambitieniveau op het vlak van dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Organisatie op orde
In 2018 zijn we gestart met het traject Bernheze van Automatisering naar Informatisering. Onder deze noemer geven we aan hoe de gemeente Bernheze zelfstandig invulling geeft aan de uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van informatievoorziening. Hiervoor hebben we een drietal sporen gedefinieerd. Spoor een is het op orde krijgen van onze techniek met als doel deze richting de cloud te migreren; spoor twee het op orde krijgen van onze informatieorganisatie en drie het op orde houden van ons informatiesysteem zelf. In het kader van het tweede spoor, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie, werken we aan een versterking van de I-functie. Dit

doen we gefaseerd over de periode 2019-2025. Middels deze kadernota vragen we de budgettaire ruimte voor de jaarschijven 2022-2025.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Gefaseerde invulling I-functie	MJB	2022	30.000	Structureel
	MJB	2023	125.000	Structureel
	MJB	2024	100.000	Structureel
	MJB	2025	25.000	Structureel

Vervangen discussiesysteem raadzaal en overige audiovisuele middelen

Wat willen we bereiken?

Het discussiesysteem in de raadzaal geeft al enkele jaren storingen. Deze zijn het gevolg van het einde van de levensduur van de apparatuur. Kleine storingen kunnen op dit moment nog verholpen worden, maar er is al een probleem om aan de juiste onderdelen te komen. De leverancier heeft aangegeven dat onderdelen niet meer voorradig zijn en ook niet meer gemaakt worden.

Door onder andere corona zijn er weinig vergaderingen fysiek in de raadzaal gehouden en hebben we besloten om de vervanging door te voeren in 2023 in plaats van in 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de loop van 2021 inventariseren we samen met de leverancier wat de mogelijkheden zijn voor vervanging van het huidige discussiesysteem en overige audiovisuele middelen (AV).

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging AV en discussiesysteem raadzaal	Vervanging	2023	140.000	Investering
Vervanging overige AV	Vervanging	2023	70.000	Investering

Organisatieontwikkeling

Global Goals:

Organisatieontwikkeling algemeen

Wat willen we bereiken?

Onze organisatie is voortdurend in ontwikkeling. En dat is nodig, want de wereld om ons heen verandert snel en continu. Om goede dienstverlening te blijven bieden aan onze inwoners, moeten we aansluiten bij deze veranderingen. De afgelopen jaren hebben we een aantal veranderingen doorgevoerd in de gemeentelijke organisatie. Dit heeft helaas nog niet geleid tot het gewenste resultaat. Daarom zijn we in 2020 terug naar de kern gegaan. In een paar maanden tijd hebben we een grondige en diepgaande analyse gemaakt van onze organisatie en de wereld om ons heen. Het heeft geleid tot een plan van aanpak waarmee we de organisatie naar een hoger niveau brengen en zorgen dat de organisatie klaar is en blijft voor de toekomst (Global Goal 16). Dit alles met als doel om de inwoners en ondernemers van Bernheze excellente dienstverlening te bieden en onze ambities voor een zorgzame woon- en leefgemeente waar te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We lopen tegen uitdagingen aan in de uitvoering en kwaliteit van de dienstverlening. We hebben een plan van aanpak om dit verbeteren. Substantieel onderdeel hiervan is de nieuwe organisatiestructuur met (her)introductie van een besturingslaag (de teamcoaches). Het plan van aanpak vraagt om investering in onze gemeentelijke organisatie. De functie van teamcoach zorgt ervoor dat de sturing dichterbij de operatie georganiseerd is. Uit de knelpuntenanalyse van de organisatie is als knelpunt naar voren gekomen de grote span of control van de domeinmanagers en daarmee het gebrek aan persoonlijke aandacht, sturing en coördinatie. (De span of control is het aantal mensen dat een manager of leidinggevende onder zich heeft.) De teamcoaches zijn verantwoordelijk voor: lijnsturing geven, controle op de operatie en coördinatie van de werkzaamheden. Door coördinatie en sturing dichterbij de teams te organiseren verwachten we op termijn een efficiencyslag te maken. Daarnaast versterken we de organisatiestructuur om excellente dienstverlening te kunnen bieden aan onze inwoners en ondernemers.

Door de herintroductie van een besturingslaag van teamcoaches is het mogelijk om vanaf 2022 het MT te verkleinen van drie domeinmanagers met secretaris naar twee domeinmanagers en

secretaris. Deze formatieve inkrimping in het MT gebruiken wij voor de benodigde formatie voor de teamcoaches.

Om in 2021 te starten met de functie van teamcoach hebben wij incidenteel budget gevraagd aan de gemeenteraad. In deze kadernota vragen wij de structurele inbedding van deze functie in onze organisatie. We voorzien dat we deze functie voor de langere termijn nodig hebben om de dienstverlening te verbeteren en op niveau te houden.

Een andere speerpunt van ons plan van aanpak is het actualiseren van ons HR beleid. We willen inzetten op betere instroom, doorstroom en uitstroombeleid wat aansluit bij de huidige arbeidsmarkt. Daarnaast is er behoefte aan een meer strategische verankering van HR in onze organisatie. Dit om de organisatieontwikkeling vanuit HR te stimuleren, te faciliteren en te borgen. Hiervoor hebben wij kleine formatie-uitbreiding nodig binnen team HRM. Zodat wij een strategisch advies kunnen borgen in de HR beleidsfunctie. De werkdruk is hoog in onze organisatie.

Om te zorgen dat beleidsmedewerkers zich kunnen focussen op vraagstukken voor onze inwoners en ondernemers en daarmee meer tijd hebben om een kwaliteitsslag te maken willen wij graag 2 fte projectondersteuners aannemen. Deze medewerkers faciliteren de beleidsmedewerkers en teams bij administratieve en ondersteunde taken. Daardoor de beleidsmedewerker niet belast wordt met deze taken. Dit met als doel de werkdruk te verminderen en de kwaliteit van ons beleidswerk te verhogen. Wij willen hiermee een integraal antwoord geven op de formatieve uitbreidingsvragen op beleidsterreinen.

We verwachten dat met het introduceren van de nieuwe besturingslaag teamcoaches, en de andere sporen in het plan van aanpak, we op termijn een efficiencyslag maken. Doordat er meer coördinatie en sturing is. Bovendien gaan de teamcoaches aan de slag met procesoptimalisatie in de teams. Het gaat dus om een investering in onze organisatie, om later efficiencyvoordelen te verzilveren. We kunnen op dit moment dit efficiencyvoordeel niet exact kwantificeren. We verwachten dat deze efficiencyvoordelen versnipperend in de organisatie ontstaan. Zodra de nieuwe organisatiestructuur geïmplementeerd is, de teamcoaches goed in hun rol zitten en de processen in beeld zijn en geoptimaliseerd, maken we een plan om de efficiencyvoordelen die op diverse plekken in de organisatie ontstaan te verzilveren. Door planmatig de efficiencyvoordelen in beeld te brengen kunnen we dit koppelen aan mogelijke formatieve vraagstukken zoals op-volgingsvraagstukken in onze organisatie (strategisch personeelsmanagement).

Wat mag het kosten?

Om het doel te halen zijn acht teamcoaches (fte) nodig. Dit vraagt om een budget van € 760.000,-. In de huidige formatie is er ruimte vrijgemaakt van € 400.000,-. Om alle acht teamcoaches structureel aan te stellen is er dus onvoldoende ruimte in de huidige formatie. Daarom vragen we een structurele uitbreiding van de formatie van € 360.000,-.We vragen een kleine formatie uitbreiding (0,33 fte) bij team HRM dit vraagt om een budget van € 31.350,- structureel. De twee projectondersteuners (fte) vragen om een structureel budget van € 152.000,-.

Digitale werkplekken en kantoorconcept

Wat willen we bereiken?

We willen continu betrouwbare kwaliteit van dienstverlening leveren. Onze medewerkers zetten zich hier elke dag voor in. Zij hebben goede voorzieningen nodig om in de huidige tijd hun werk efficiënt en kwalitatief goed te doen (Global Goal 8). Digitalisering is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Bovendien maakt de corona-crisis des te meer duidelijk dat plaats- en tijdsonafhankelijk werken een essentieel onderdeel is van continuïteit van onze dienstverlening. Ook buiten het gemeentehuis moeten ambtenaren goed kunnen werken. Als werkgever willen we onze medewerkers hierin goed faciliteren. Hiervoor is een investering in onze digitale werkplekken nodig.

We bereiden in 2022 het afstoten van de 2e verdieping boven De Pas voor. Binnen de organisatieontwikkeling ontwikkelen we een nieuw kantoorconcept waarbij meer thuiswerken leidend wordt en het gemeentekantoor ingericht wordt voor samenwerking. Ketenpartners (zoals ONS welzijn in de integrale toegang) worden meegenomen in dit concept. De tweede verdieping boven De Pas betreft ca. 800 m2 (ca. 240 m2 zijvleugel; ca. 560 m2 hoofdvleugel). De visie voor het nieuwe kantoorconcept is eind 2021 gereed; het inrichtingsplan volgt in 2022. Afstoting van de tweede verdieping boven De Pas is voorzien voor 2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan investeren in nieuwe digitale werkplekken waarmee we veiliger en optimaler plaats- en tijdsonafhankelijk kunnen werken. Concreet betekent dit optimaal beveiligde mobiele devices voor onze medewerkers. Waarmee zij zowel thuis als op het gemeentehuis (of op een andere locatie) veilig en efficiënt kunnen werken.

Wat mag het kosten?

Dit vraagt om een structurele verhoging van ons budget voor digitale werkplekken van € 50.000,-.

We willen in 2022 de nieuwe laptops in gebruik nemen. In 2020 sloten wij - in voorbereiding hierop - ons aan bij een aanbesteding van de VNG voor digitale werkplekken. Dit levert kostenvoordeel op voor onze gemeente.

Investering gemeentehuis en thuiswerkplek

Wat willen we bereiken?

Al jaren hebben wij een beleid voor plaats- en tijdsonafhankelijk werken. Door de corona-crisis heeft deze ontwikkeling een vlucht genomen en werken bijna al onze medewerkers thuis. Het perspectief op goed werkgeverschap verandert door het massaal thuiswerken in corona-tijden. Het faciliteren van de combinatie van thuis- en op kantoor werken wordt onderdeel van goed

werkgeverschap (Global Goal 8). Vanuit organisatieperspectief zien we dat met deze combinatie winst te behalen valt. Zo kunnen we het gemeentehuis anders inrichten en inzetten, om beter aan te sluiten bij zowel de behoefte van onze inwoners als onze medewerkers. Het gemeentehuis wordt dan meer een plaats van persoonlijk aandacht en ontmoeting. Tegelijkertijd faciliteren we onze medewerkers om thuis vooral efficiënt en geconcentreerd individueel te werken. We vinden goede voorzieningen voor onze medewerkers belangrijk, zodat zij vitaal blijven en zich duurzaam in kunnen zetten voor onze gemeente (Global Goal 3).

Na de corona-crisis zal de combinatie van thuis en op het gemeentehuis werken onderdeel blijven van onze werkwijze. Dit vraagt om het opnieuw bekijken van het gebruik van ons gemeentehuis als werkplek, maar ook van de eigen woning als werkplek voor medewerkers.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 verkennen we de mogelijkheden om winst te behalen uit de combinatie van thuis- en op het gemeentehuis werken. Dit combineren we met de doorontwikkeling van de organisatie. Daarbij wordt gekeken naar nieuwe manieren van samenwerken, niet enkel intern, maar ook met inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. Hiervoor zullen wij een verkenning maken voor het herinrichten van ons gemeentehuis als een plek voor samenwerken en persoonlijke ontmoeting. Tegelijkertijd verkennen we wat er nodig is om het thuiswerken te faciliteren, zodat er ruimte ontstaat in het gemeentehuis. En we willen werkplekken voor medewerkers die zoveel mogelijk aansluiten bij wat het werk vraagt en waar medewerkers optimaal kunnen functioneren. Kortom, deze ontwikkeling biedt kansen om op nieuwe manieren het contact met inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners te faciliteren. Het gemeentehuis wordt dan meer een plek van ontmoeten en samenwerken, en vervult minder een traditionele kantoorfunctie.

Wat mag het kosten?

In 2021 verkennen we de mogelijkheden en komen tot een plan. We vragen daarom voor 2022 een structurele bijdrage voor zowel het herinrichten van het gemeentehuis als het faciliteren van thuiswerken. De nu gevraagde bijdragen zijn gebaseerd op vergelijkbare investeringen in het verleden. Met de uitkomsten van het nog uit te werken plan kunnen wij de bedragen richting de begroting van 2022 nauwkeuriger onderbouwen.

Voor de herinrichting van het gemeentehuis gaan we nu uit van een structurele ophoging van het budget van € 10.000,- per jaar. Dit gaat om een investering van € 100.000,- die in tien jaar wordt afgeschreven.

Voor het faciliteren van het thuiswerken gaan we uit van een structurele ophoging van € 22.000,- van het budget voor vervanging van bureaus en bureaustoelen. We denken dat een verdubbeling van het budget niet nodig is, want we zullen niet voor elke medewerker zowel op kantoor als thuis een werkplek moeten faciliteren. In sommige gevallen zal er overlap zijn. Bovendien willen we niet

dat grote aantallen medewerkers blijvend volledig thuiswerken en geen verbinding meer hebben met het gemeentehuis.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Aanpassen werkruimtes gemeentehuis (meer overleg en/of samenwerkingsruimtes, etc.	Nieuw	2022	100.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Nieuw	2022	- 100.000	Investering
Faciliteren thuiswerken	Nieuw	2022	22.000	Structureel
Digitale werkplekken (vervanging naar laptops).	Nieuw	2022	50.000	Structureel
Teamcoaches (5 fte)	Nieuw	2022	475.000	Structureel
Inkrimping MT (1 fte)	Nieuw	2022	- 116.000	Structureel
Uitbreiding HRM (0,33 fte)	Nieuw	2022	31.350	Structureel
Wmo-consulent (1 fte)	Nieuw	2022	76.000	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	Nieuw	2022	- 76.000	Structureel
Projectondersteuning (2 fte)	Nieuw	2022	152.000	Structureel
Wabo-regisseur (1 fte) (Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)	Nieuw	2022	83.000	Structureel
Uit bestaand budget	Nieuw	2022	- 83.000	Structureel
Doorontwikkeling organisatie – post onvoorzien	MJB MJB	2022 2023	50.000 50.000	Incidenteel Incidenteel

Voorstel niet te honoreren

Taskforce ruimtelijke ordening

Wat gaan we niet doen?

Recent is door de raad de taskforce ruimtelijke ordening gestart en zijn middelen beschikbaar gesteld. Het project geeft een impuls voor het taakgebied en beoogt dat de bedrijfsvoering op orde is. Het doel is om het aantal RO-procedures en adviesaanvragen op het gewenste niveau te brengen en binnen de wettelijke termijn af te wikkelen. Hiermee hoeven we niet langer in te zetten op vraag naar uitbreiding via deze kadernota. De daarmee gemoeide begrotingsruimte van € 263.110,- is niet meer nodig.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiding ruimtelijke ordening	Nieuw	2022	166.000	Structureel
Adviseur bodem (0,67 fte)	Nieuw	2022	55.610	Structureel
Stedenbouwkundig advies (0,5 fte)	Nieuw	2022	41.500	Structureel

Heesch West

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar om binnen het samenwerkingsverband Heesch West van de GR Heesch West een regionaal bedrijventerrein te ontwikkelingen. Met het Masterplan is in 2017 onderzocht en vastgesteld in welke behoefte Heesch West voorziet. Hieruit is ontwikkeling van maximaal 80 hectare (netto) duurzaam bedrijventerrein voortgekomen met de doelsectoren waaronder logistiek, regionale verplaatsers en innovatieve duurzame concepten. De belangrijkste doelstelling is het behouden en ontwikkelen van de regionale economie en werkgelegenheid. In het voorjaar van 2021 is het profiel van Heesch West verbreed:

- Op het westelijk deel van Heesch West (13,8 hectare) wordt de minimale kavelgrootte verlaagt van 1 hectare naar 5.000 m2;
- Op Heesch West kan ruimte worden geboden aan bedrijvenclusters met gemeenschappelijke faciliteiten. Zo’n cluster moet op complexniveau voldoen aan het minimale oppervlakte criterium. Dit biedt mogelijkheden voor optimaal grondgebruik en schaalvoordelen, hetgeen mogelijk verder kan bijdragen aan de duurzame ambities. Het gaat om bedrijvenclusters die passen in het sectorprofiel van Heesch West; algemene bedrijfsverzamelgebouwen en/of zakelijke dienstverlening zijn niet toegestaan.
- Naast regionale verplaatsers wordt ook ruimte geboden voor bedrijven in regionale topsectoren, zoals Life Sciences.

Hoe weten we dat?

De locatie is ontwikkeld, binnen de bovenstaande kaders.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We nemen actief deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR). De GR verzorgt de voorbereiding van het ruimtelijk besluitvormingstraject. De grondgebiedgemeenten waarin het bedrijventerrein ligt, stellen het bestemmingsplan en bijbehorende documenten vast;
- Wij dragen de gronden die wij in opdracht van de GR hebben verworven over aan de GR;
- Vanaf 2022 geven we de kavels uit.

Vitale en duurzame economie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame en vitale economie voor Bernheze. We streven naar een toekomstbestendige economie in Bernheze die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Daarvoor creëren we voor onze ondernemers en burgers een aantrekkelijk klimaat voor werken en wonen, waarin ruimte is voor ondernemen.

Hoe weten we dat?

Onze Indicatoren zijn:

Indicator	2018	2020	2022	2024
Cijfer voor mkb-vriendelijkste gemeente	6,1	6,3	6,5	6,7
Percentage zonnepanelen op bedrijfsdaken		8%	11%	15%
Aantal PSO-gecertificeerde bedrijven (PSO: keurmerk/norm voor sociaal ondernemen.)	3	6	8	10

Daarnaast gaan we indicatoren ontwikkelen binnen het actieprogramma (wordt opgesteld in 2021) horend bij de Economische Visie 2021 -2026. Basis hiervoor zijn statistieken van: Brabant Atlas/Etil Research Group, CBS, Locatus, LISA, KvK, Waarstaatjegemeente.nl, Benchmarkzonovermorgen.nl en PSO-Nederland.nl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Centra

We willen vitale en leefbare centra in onze kernen, waar voldoende reuring is, mensen graag (langer) willen verblijven en waar voldoende onderscheidende voorzieningen aanwezig zijn.

- Doorzetten huidige concentratiebeleid: concentratie winkels in centra en waar mogelijk tegengaan van versnippering buiten centra.
- Functieverbreding: medewerking verlenen aan verbreding van winkelformules (blurring (functie- en branchevermenging) en shop in shop).
- Faciliteren plannen voor ruimte(behoefte) op centrale plaatsen waar ruimte is voor werk en ontmoeting, gericht op de grote en nog steeds groeiende doelgroep van zzp‘ers alsook voor startups. Waar mogelijk faciliteren van ‘third places’ en flexibele kantoren met ‘slimme’ combinaties van werken, ontmoeten en horeca. (Third places zijn ontmoetingsplekken, naast de first place thuis en de second place werk.)
- Versterken van het aantrekkelijke en gezonde verblijfsklimaat in de openbare ruimte en creëren van reuring. Door combinaties te maken met opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, zoals het tegengaan van hittestress (bijvoorbeeld meer groen) en het tegengaan van verdroging (bijvoorbeeld wateropvang).
- In navolging van revitaliseringsprojecten in Heesch en Nistelrode zal ook de Traverse in Heeswijk-Dinther gerevitaliseerd worden. Fase I liep van 2020-2021 en fase II is gepland voor 2021-2022.
- Een leefbaar centrum is ook een veilig centrum. Daarom nemen we frequent deel aan overleggen van KVO-winkelgebied en van het Centrummanagement Heesch. (KVO: Keurmerk Veilig Ondernemen)

Bedrijventerreinen

- Om ruimte te bieden voor ondernemen willen we lokale bedrijfsterreinen ontwikkelen en invullen. Dit zijn de Vismeerstraat (Cereslaan-West) en ’t Runneke.
- ’t Runneke: na vaststelling bestemmingsplan, verwacht medio 2022, kan gestart worden met de daadwerkelijk aanleg en uitgifte op ongeveer 0,8 ha.
- De Vismeerstraat (Cereslaan-West): vaststellen van het bestemmingsplan in 2022 en uitgifte van kavels op 4,5 ha vanaf 2022.
- Verkennen nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein in Heeswijk-Dinther (’t Retsel III) in 2021/2022.

- Heesch West ontwikkelen als meest duurzame (regionale) bedrijventerrein, in samenwerking met gemeenten Den Bosch en Oss. In 2021 gaan we verder met de procedure voor de planontwikkeling waarin het (ontwerp)bestemmingsplan vaststellen gepland staat en het schrijven van het uitgifteprotocol. Economische zaken neemt deel aan het acquisitieteam van de Gemeentelijke Regeling (GR) Heesch West. Hier worden vraag en aanbod afgestemd en zaken zoals het uitgifteprotocol opgesteld.
- Bij een goed vestigingsklimaat horen veilige bedrijventerreinen. Daarom nemen we deel aan overleggen van KVO-bedrijventerreinen samen met de ondernemers, ondernemersverenigingen zoals SOB, de politie en de brandweer.
- We begeleiden lokale/regionale bedrijven naar passende (bedrijven)terreinen en nemen deel aan de overleggen van de regionale samenwerking in Noordoost-Brabant over vraaggericht ontwikkelen en 1-loket. Deze gaan over de afstemming van vraag naar en aanbod van bedrijfskavels/terreinen/panden.

Buitengebied

- Kansen benutten in het buitengebied, waaronder die van de transitie van de landbouw. Dit doen we door te stimuleren dat ondernemers in het buitengebied tijdig in verbinding komen met elkaar en met ondernemers uit andere sectoren zoals de agrarische, recreatie & toerisme, zorg en duurzaamheid. Maar ook met relevante organisaties zoals ZLTO (land- en tuinbouw), ondernemersverenigingen (SOB) en Agrifood Capital (innovatie voedselsector). Zij kunnen ondersteunend zijn om tot (nieuwe) kansen te komen.

Arbeidsmarkt

- Om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken, willen we ons richten op een inclusieve arbeidsmarkt, onder andere door PSO-certificering (sociaal ondernemerschap te stimuleren bij bedrijven, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Daarnaast willen we tekorten of juist overschot aan personeel tegengaan. Ook willen we een aantrekkelijk woon/vestigingsplaats zijn voor talent en jongeren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven in het begeleiden en stimuleren van (jonge en startende) ondernemers, inclusief zzp’ers, zoals Starterssucces Oss/Bernheze (t/m 2022), zzp BOOST en OndernemersLift+. Dit is zeker van belang ten tijde van de corona-crisis.

Duurzaamheid

- Om een goed vestigingsklimaat in de toekomst te behouden en verder te versterken is het van belang om een prettig verblijfs- en werkklimaat te creëren dat bovendien is gericht op de verduurzamingsopgave. We stimuleren ondernemers om zelf aan de slag gaan met deze opgave. Dit doen we door samen met de ondernemers verenigd binnen het SOB-subsidies aan te bieden op energiescans, maar tegelijkertijd ook te handhaven op het uitvoeren van verplichte zaken. Hierdoor wekken bedrijven uiteindelijk meer energie zelf op (zonnepanelen op daken) en besparen zo op hun energierekening en -vraag.

- Nieuwe bedrijventerreinen zijn standaard gasloos.

Economische Visie

- De economische visie Van meer naar beter 2021-2026 en het bijbehorende actieprogramma dat in 2021 wordt opgesteld, worden geëvalueerd in 2024.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Starterssucces Bernheze	MJB	2022	20.000	Incidenteel

Vitale en duurzame arbeidsmarkt

Global goals:

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken, willen we ons richten op een inclusieve arbeidsmarkt, onder andere door PSO-certificering (sociaal ondernemerschap) te stimuleren bij bedrijven, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Daarnaast willen we tekorten of juist overschot aan personeel tegengaan. Ook willen we een aantrekkelijk woon/vestigingsplaats zijn voor talent en jongeren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven in het begeleiden en stimuleren van (jonge en startende) ondernemers, inclusief zzp''ers, zoals Starterssucces Oss/Bernheze (t/m 2022), zzp BOOST en Ondernemerslift+. Dit is zeker van belang ten tijde van de coronacrisis.

Beheer, openbare ruimte, mobiliteit

Beheer, openbare ruimte, mobiliteit algemeen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige, schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen, zoals het groenstructuurplan, beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van CROW (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur).
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan.
- Gebruik: dit kunnen we onder andere meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan openbare ruimten aanleggen en beheren. Onder nieuwe aanleg verstaan we nieuwe wijken en nieuwe infrastructuur. Als vorm, gebruik en functie niet meer in overeenstemming met elkaar zijn, is er sprake van een knelpunt. Er zijn dan grootschalige maatregelen nodig zoals een reconstructie. Binnen de reconstructie wordt getracht de gewijzigde functie of gebruik een plaats te geven. Met reconstructie wordt eenzelfde situatie bereikt als met nieuwe aanleg.

Onder beheren verstaan we:

- onderhouden: eenvoudige cyclische maatregelen om de levensduur te garanderen;
- repareren; eenvoudige maatregelen om de levensduur beperkt te verlengen;
- renoveren: ingrijpende maatregel waarmee dezelfde situatie wordt bereikt als met nieuwe aanleg.

De in het bestuursprogramma opgenomen maatregelen voor mobiliteit zijn in voorbereiding of in uitvoering. Bij nieuwe aanleg en reconstructie betrekken we bewoners actief.

In 2021 gaan we aan de slag met het opstellen van een structuurplan openbare ruimte en het actualiseren en het opstellen van beheerplannen. In het structuurplan beschrijven we de proportionele inrichting van de openbare ruimte die we in beheerplannen verder uitwerken naar concrete acties.

Activiteiten voor onderhoud, repareren en renoveren

Renovatie: vervangen en verduurzaming openbare verlichting

In het beleidsplan openbare verlichting is de ambitie uitgesproken om bij de renovatie of vervanging van de openbare verlichting te kiezen voor duurzame, dimbare ledverlichting.

Activiteiten voor reconstructie

Reconstructie: Traverse Heeswijk-Dinther

We willen met de herinrichting van de Traverse een functionele, veilige en gezonde leefomgeving bereiken waarbij de bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen gewaarborgd is. De nieuwe inrichting moet aansluiten bij de huidige behoefte.

Gelijktijdig met de herinrichting van de openbare ruimte leggen we ook regenwatervoorzieningen aan, om wateroverlast op te lossen en te voorkomen. Daarnaast nemen we ook maatregelen tegen verdroging en hittestress, door waar mogelijk minder verharding aan te leggen (ontharden) en daardoor ruimte te creëren voor groen en water.

Stelpost infrastructurele werken

Voor infrastructurele werken heeft de raad door middel van een motie gevraagd om wederom de integrale afweging te maken in deze nota. Het gaat om de volgende infrastructurele aanpassingen met een investeringswaarde van € 3.069.000,-: Ploeg-Leharstraat, Peelstraat, Schoonstraat, Gouverneursweg, Loosbroeksestraat, De Nieuwe Erven, Weijen en Korenstraat. We inventariseerden aanvullende wensen voor herinrichting Laar en herinrichting Plein te Nistelrode (€ 1.345.000,-).

De investering voor infrastructurele werken bedraagt € 4,4 miljoen. Voor deze werken hebben we een stelpost van € 1 miljoen opgenomen.

Reconstructie: uitvoering rioleringsplan

Voor verbetering en vervanging van het gemeentelijke rioleringssysteem zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verschillende investeringsmaatregelen opgenomen. Maatregelen voor het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte zijn opgenomen in het thema Klimaat & Duurzaamheid.

Nieuwe aanleg

Nieuwe aanleg: bereikbaarheid Weijen-West met centrum

We willen de bereikbaarheid van het centrum van Nistelrode vanuit Weijen-West verbeteren. Door een extra verbinding van deze woonwijk met de doorgaande weg Weijen wordt het kruispunt Laar-Heuvelstraat ontlast.

Ontsluitingsweg Retsel HD

De investeringskosten hiervan bedragen naar schatting € 3,2 miljoen met een plus of min van 30%. Realisatie is beoogd in 2029 met daarvoor verwerving van gronden. De financiële effecten kunnen we niet in beeld brengen binnen het financieel perspectief van deze kadernota.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2022	42.200	Investering
	Vervanging	2023	42.200	Investering
	Vervanging	2024	42.200	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 42.200	Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2022	20.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 20.000	Investering
Besparing energiekosten openbare verlichting a.g.v. verduurzaming	Vervanging	2022	- 14.000	Structureel
Traverse Heeswijk-Dinther	MJB	2022	1.500.000	Investering
	MJB	2023	1.325.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	MJB	2022	- 1.500.000	Investering
Stelpost investeringen infrastructurele werken	MJB/Nieuw	2024	1.000.000	Investering
Investeringen water & riolering	Vervanging	2022	54.000	Investering
	Vervanging	2023	144.000	Investering
	Vervanging	2024	150.000	Investering
	Vervanging	2025	PM	Investering
Uit voorziening onderhoud riolering	Vervanging	2022	- 54.000	Investering
	Vervanging	2023	- 144.000	Investering
	Vervanging	2024	- 150.000	Investering
	Vervanging	2025	PM	Investering
Bereikbaarheid Weijen-West met centrum	MJB	2022	50.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	MJB	2022	- 50.000	Investering
Vervanging vervoersmiddelen (5 auto's)	Vervanging	2022	106.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 106.000	Investering

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging 2 vrachtauto's	Vervanging	2025	150.000	Investering
VW up auto	Vervanging	2025	13.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2025	- 13.000	Incidenteel

Voorstel niet te honoreren

Wat gaan we niet doen?

Renovatie: herstraten Peelstraat Vorstenbosch

Door realisatie van de Ruimte voor Ruimte-locatie Rietdijk is het gebruik van de Peelstraat geïntensiveerd. Daarnaast maakt meer vrachtverkeer gebruik van deze route. Het in stand houden van de aanwezige klinkerverharding is niet langer mogelijk vanuit de reguliere beheerbudgetten.

Onderhoud: garanderen gebruik openbare ruimte

We willen de toegankelijkheid en de beheersbaarheid van de openbare ruimte garanderen. Omdat we oneigenlijk gebruik van de openbare ruimte willen voorkomen, hebben wij paaltjes en hekjes geplaatst. Deze obstakels reguleren de toegankelijkheid en beheersbaarheid. Door actiever in te zetten op zelfregulering en daar waar nodig handhaving, zal oneigenlijk gebruik afnemen en kunnen we met minder paaltjes en hekjes de ruimte beter gebruiken. In onze jaarlijkse gesprekken met de wijk- en dorpsraden wordt aangedrongen op minder obstakels en extra handhaving.

Reconstructie: Schoonstraat te Heesch

Als gevolg van de aanwezige waardevolle bomen in te kleine vakken, is de wegverharding dusdanig aangetast dat die niet meer te herstellen is met regulier onderhoud. Daarnaast sluit de huidige inrichting van de Schoonstraat, vanaf de Verdilaan richting de sportcomplexen, niet aan bij de gewenste functie van deze straat voor het fietsverkeer.

We willen de onderhoudstoestand en verkeersveiligheid van dit weggedeelte verbeteren door een herinrichting. Daarnaast wordt met de reconstructie de fietsverbinding richting het sportpark aangepakt.

Reconstructie: Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther

De rijbaan tussen de komgrens en de 'slinger' ter hoogte van Kasteel Heeswijk is aan het einde van zijn levensduur. Tevens dient het profiel van de rijbaan ter hoogte van de monumentale bomenrij te worden aangepast. Het in stand houden van de aanwezige klinkerverharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere beheerbudget.

Reconstructie: Loosbroeksestraat te Loosbroek

Deze verbindingsweg tussen Heesch en Heeswijk-Dinther/Loosbroek heeft een te smal profiel voor de verkeersfunctie vracht- en landbouwverkeer. Hierdoor ontstaat er naast schade aan het asfalt

ook veel schade aan de bermverharding (grasbetonblokken). Het in stand houden van de aanwezige asfalt- en bermverharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere beheerbudget.

Reconstructie: Nieuwe Erven te Heesch

De aanleiding voor deze herinrichting is de slechte onderhoudstoestand van de huidige wegverharding. Oorzaak hiervan zijn de aanwezige bomen (deels waardevol). Regulier onderhoud aan de verharding is niet meer mogelijk. Omdat de monumentale bomen behouden moeten blijven, is een herinrichting noodzakelijk.

Reconstructie: Weijen te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Met de herinrichting verbeteren we de situatie voor fietsers en voetgangers, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's. Tevens houden we rekening met verduurzaming van de openbare ruimte.

Reconstructie: Korenstraat te Nistelrode

Omwille van de bereikbaarheid, leefbaarheid en de onderhoudstoestand is het wenselijk om de bomen in de Korenstraat te rooien en te vervangen. Gelijktijdig kan de openbare ruimte worden geoptimaliseerd door herinrichting van de trottoirs en parkeerplaatsen.

Reconstructie: Laar te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Met de herinrichting verbeteren we de situatie voor fietsers en voetgangers, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's. Tevens houden we rekening met verduurzaming van de openbare ruimte.

Reconstructie: Plein te Nistelrode

Dit gebied wordt meer en meer een woon- en uitgaansgebied. Dit wordt onderstreept met de aanplant van groot (schaduwgevend) groen. De functie als kermislocatie blijft gewaarborgd. Als er file staat op de A50 richting Eindhoven en de 'reguliere' sluiproute over Laar dichtslibt, wordt de omgeving van het Plein aansluitend misbruikt als zeer ongewenste 'overloopsluiproute'. Om dit misbruik van doorgaand autoverkeer tegen te gaan en de verblijfsfunctie te onderstrepen en uit te bouwen wordt afsluiting ter hoogte van het Raadhuisplein overwogen. Herinrichting is dan mogelijk. Een lang gekoesterde wens van de dorpsraad en bewoners.

Onderhoud: schoonhouden bestratingen buitengebied

Uit recent onderzoek naar de leefbaarheid en veiligheid van het buitengebied van Bernheze blijkt dat 43% van de bewoners van het buitengebied een onvoldoende geeft vanwege de mate van vervuiling. Om deze vervuiling tegen te gaan zullen we de verharde voet- en fietspaden, bushaltes en middengeleiders onkruidvrij moeten maken en vegen. Dit heeft voor ons geen prioriteit.

Onderhoud kleinschalige, tijdelijke verkeersmaatregelen vooruitlopend op herinrichting

Vooruitlopend op bestemmingsplannen en grootschalige aanpassingen in de openbare ruimte kunnen tijdelijke fysieke verkeersmaatregelen soms een goede oplossing zijn, zoals bijvoorbeeld mobiel in te zetten snelheidsremmers (‘legoblokken’, schroefdrempels, ‘straatjuweeltjes’, plantenbakken). Het reserveren van budget hiervoor vinden we op dit moment prematuur.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Herinrichting Ploeg-Lehardstraat te Heesch	MJB	2022	214.000	Investering
Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch	MJB	2022	50.000	Investering
Herinrichting Schoonstraat te Heesch	Nieuw	2024	550.000	Investering
Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	MJB	2024	450.000	Investering
Loosbroeksestraat te Loosbroek	MJB	2024	275.000	Investering
Herinrichting Nieuwe Erven te Heesch	MJB	2024	175.000	Investering
Herinrichting Weijen te Nistelrode	MJB	2024	1.200.000	Investering
Korenstraat te Nistelrode	MJB	2024	155.000	Investering
Herinrichting Laar te Nistelrode	Nieuw	2025	995.000	Investering
Herinrichting Plein te Nistelrode	Nieuw	2025	350.000	Investering
Onderhoud: garanderen gebruik openbare ruimte (schoonhouden bestrating buitengebied)	Nieuw	2022	34.500	Structureel
Onderhoud: kleinschalige, tijdelijke verkeersmaatregelen vooruitlopend op herinrichting	Nieuw	2022	15.000	Structureel

Verkiezingsborden

Wat willen we bereiken?

Gemeente Bernheze maakt nu gebruik van houten aanplakborden voor de verkiezingen. De belangrijkste reden om deze houten borden te vervangen is duurzaamheid. Andere redenen zijn: geen vervuiling van openbare ruimte, veilig en weerbestendig, hoogwaardige uitstraling en volledige ontzorging van communicatie met de politieke partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat wij in 2022 een samenwerking aangaan met het bedrijf Image Building. Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de samenwerking geëvalueerd en bekeken of de samenwerking verlengd wordt.

Wat mag het kosten?

De prijs voor de eenmalige samenwerking is € 1.150,- per trotter (mobiel billboard). In elke kern komt in het centrum één trotter te staan. De totale kosten zijn dus € 5.750,-. Omdat Image Building de borden plaatst en het drukwerk verzorgt, is de gemeente alleen verplicht om het beeldmateriaal aan te leveren.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verkiezingsborden	Vervanging	2022	5.750	Incidenteel

Openbare orde en veiligheid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke gemeente waar inwoners zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken en recreëren.

Hoe weten we dat?

- We houden vast aan de 7,8 die onze inwoners in de burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid aan sociale veiligheid geven.
- We monitoren incidentcijfers van veiligheidspartners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We herijken jaarlijks de prioriteiten die opgenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2019-2022. De prioriteiten zijn nu: high impact crimes (zoals woninginbraken), woonoverlast, ondermijning bedrijventerreinen en buitengebied, jeugdoverlast, alcohol en drugsgebruik, de Veiligheidsregio en de aanpak van ondermijning in brede zin.
- We onderzoeken in 2021 via de burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid hoe onze inwoners veiligheid en leefbaarheid in Bernheze ervaren.
- We stimuleren burgerparticipatie, denk hierbij onder andere aan het inzetten van de buurtwacht bij veiligheidsproblemen en het verder ontwikkelen van buurtWhatsAppgroepen.

- We geven uitvoering aan de ontwikkelagenda van de veiligheidsregio, met nu als prioriteit bijvoorbeeld het verbeteren van het samenspel tussen gemeenten en veiligheidsinformatie samenbrengen en delen. De thema's worden jaarlijks herijkt en meegenomen in de kadernota en programmabegroting.
- We nemen deel aan de risico-inventarisatie voor grotere evenementaanvragen met de focus op openbare orde en stellen beheersmaatregelen voor.

Ondermijning

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een integrale aanpak om de vermenging tussen de onder- en bovenwereld (ondermijning) te bestrijden en te voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd. Op deze manier wordt de ondermijning van het lokale gezag teruggedrongen en het gevoel van veiligheid en leefbaarheid van inwoners vergroot.

Hoe weten we dat?

Ondermijnende criminaliteit laat zich moeilijk meten. De meest recente informatie kunnen we halen uit de, in het voorjaar van 2020, gehouden burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid in het buitengebied en incidentcijfers van interne en externe partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We investeren in bestuurlijke en ambtelijke bewustwording en meldingsbereidheid ten aanzien van signalen en risico's in Bernheze. Ook betrekken we inwoners hier actief bij.
- We versterken onze informatiepositie om beter zicht te krijgen op de mate waarin ondermijnende criminaliteit voorkomt. (Denk hierbij bijvoorbeeld aan: gebruik maken en koppelen van bestaande data.)
- We blijven inzetten op de verdere ontwikkeling van de ketensamenwerking. We doen dit onder andere samen met de politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland (gericht op ondermijning) en andere overheidspartners. Maar ook de samenwerking met interne partners (zoals bijvoorbeeld Vergunningen, Toezicht en Handhaving, burgerzaken en Wegwijzer Bernheze) is van belang.

- Het Maasland Interventie Team (MIT) wordt vaker ingezet bij complexe handhavings- en ondermijningszaken. Nu is dit nog een pilot die we in 2021 evalueren. Bij positieve resultaten is het de wens om het MIT vanaf 2022 structureel in te bedden in de organisatie.
- We ontwikkelen het Lokaal Signalen Overleg verder door. Dit is de plaats waar signalen uit Bernheze met elkaar gedeeld worden en dwarsverbanden worden gelegd tussen de verschillende interne domeinen.
- We werpen barrières op, bijvoorbeeld door het inzetten van bestuurlijke instrumenten, om te voorkomen dat we ondermijnende criminaliteit faciliteren. Denk hierbij aan de toepassing van de Opiumwet en de wet BIBOB (tegengaan misbruik vergunningen).
- De aanpak van ondermijning in het buitengebied heeft de komende jaren onze focus. We doen dit samen met onze partners op basis van het Actieplan ondermijning 2021-2023.
- Voor de aanpak van mensenhandel ontwikkelen we in 2021 regionaal beleid.

Zorg en veiligheid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een kleine groep inwoners wordt onvoldoende geholpen, waardoor zowel zij als de samenleving problemen en overlast hebben op het snijvlak van zorg en veiligheid. Daarom zetten we ons in voor een samenleving waarin iedereen geholpen kan worden, op zijn of haar manier. Daarmee trachten we erger te voorkomen en houden we de samenleving veilig.

Hoe weten we dat?

Kwalitatief/kwantitatief onderzoek: jaarverslag Zorg- en Veiligheidshuis; evaluatiegesprekken met ketenpartners; inzichten opgedaan bij interventies rondom complexe casuïstiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is gekozen om de volgende taken op het snijvlak van zorg en veiligheid op te pakken:
- Met ingang van 1 februari 2021 is in het sociaal domein Wegwijzer Bernheze gestart. Bij de inrichting en doorontwikkeling zal het AVE-model (op- en afschalingsmodel in de zorg) geïmplementeerd worden, waarbij team Veiligheid betrokken wordt. Wegwijzer is tevens een vindplaats voor de procesregisseur Zorg en Veiligheid, voor (dreigende) vastlopende complexe veiligheids/zorgcasuïstiek die vraagt om een doorbraak.

- We geven invulling aan beleidsmatige taken op het gebied van Zorg- en Veiligheid (onder andere Zorg- en Veiligheidshuis).

VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We zorgen ervoor dat de inwoners, ondernemers en bezoekers van Bernheze de fysieke leefomgeving van de gemeente als leefbaar en veilig ervaren. Waar de (ervaren) risico's voor de leefomgeving het grootst zijn, liggen de prioriteiten bij het stimuleren en/of afdwingen van naleefgedrag.

Hoe weten we dat?

Binnen gemeente Bernheze bepalen we de prioriteiten voor de VTH-taken op basis van het bestuurlijk programma. Dit in combinatie met een risicoanalyse en inachtneming van VTH-kwaliteitscriteria, zoals weergegeven in het beleidsplan VTH 2019-2022 met hierin opgenomen indicatoren. De volgende thema's hebben voor de periode 2021-2022 prioriteit: transformatieopgave landbouw en stoppende agrariërs, woningbouwopgave, huisvesting arbeidsmigranten en openbare orde en veiligheid. We gebruiken signalen, waaronder het nieuwe bestuurlijk programma, de ODBN-kadernota, (landelijke) ontwikkelingen, jaarverslagen VTH, beleid veiligheid (beleidskader integrale veiligheid 2019-2022) en interne beleidsontwikkelingen om onze afweging van prioriteiten voor 2023-2024 en daaraan gekoppelde activiteiten weer te geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om tot een leefbare en veilige leefomgeving te komen voeren we de volgende activiteiten uit:

- Voortzetting van inzet in de uitvoering van VTH-taken verbonden aan de transformatieopgave landbouw en transitie veehouderij. In 2022 hebben we te maken met de nasleep van de Stoppersregeling intensieve veehouderij, de uitwerking van de Subsidieregeling sanering varkenshouderij en de Landelijke beëindigingsregeling piekbelasters veehouderij (stikstof) van het Rijk. Hierdoor is sprake van een toename in bijvoorbeeld sloopmeldingen, verzoeken tot handhaving en vergunningverlening. Dit geldt zowel voor gemeentelijke taken als taken uitgezet bij de ODBN (2022-2023-2024). We benutten signalen uit het programma Transitie

Landbouw om te bepalen wanneer welke inzet noodzakelijk is om de leefbaarheid van het buitengebied op peil te houden.

- Met de invoering van de Omgevingswet (1 januari 2022) gaan de bodemtaken vanuit de Wet bodembescherming over van de provincie naar de gemeenten. Binnen de gemeente hebben we niet voldoende expertise voor deze bodemtaken. We zetten deze taak structureel uit als verzoektaak bij de ODBN voor de periode 2022-2025.
- Bernheze neemt deel aan het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dat betekent voor toezicht en handhaving mogelijk nieuwe werkzaamheden, die of intern moeten worden uitgevoerd of uitgezet bij derden.
- Op basis van het nieuwe beleid arbeidsmigranten (vastgesteld december 2020):
  - controleren we op illegale en menswaardige huisvesting arbeidsmigranten;
  - evalueren we de bereikte effecten met dit beleid (begin 2023); en
  - passen we VTH-werkprocessen en -taken aan waar nodig (2022-2023).
  - zorgen we voor samenhang met relevante beleidsontwikkeling, waaronder mensenhandel (voorzien voor 2021, veiligheid) en toerisme en recreatie.
- De feitelijke transformatie van de Wildhorst wordt gefaseerd uitgevoerd. In de uitvoeringsfase (vanaf medio 2021 en verder) zetten we in op meer toezicht en handhaving (link met thema Toerisme & Recreatie) ter ondersteuning van het transformatieproces. In 2022 geven we hier vervolg aan
- We nemen actief deel en leveren input aan relevante overleggen van de opgave openbare orde en veiligheid, zoals het Maasland Interventie Team (MIT) en signalenoverleg. Deelname aan het MIT loopt tot en met 2022. De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie van het MIT, geven vorm aan continuering in 2022 (prioritering inzet handhavers op specifieke thema's) en de keuze in welke vorm het MIT in 2023-2025 te continueren.
- In 2021 is het Actieplan aanpak ondermijning in het buitengebied vastgesteld. Ook in 2022 geven we uitvoering aan dit plan van aanpak, inclusief benodigde opleiding en training van onze medewerkers.
- In aanloop naar 2023-2024 stellen we opnieuw onze VTH-prioriteiten vast. We voeren hiervoor een nieuwe risicoanalyse uit (begin 2022) en maken gebruik van het hernieuwde bestuursprogramma, signalen, klachten, meldingen, verzoeken en enquêtes.
- In 2023 stellen we vast, door het uitvoeren van korte projecten, of en hoe het wijkgericht werken (samenwerking buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en politie) bijdraagt aan een ervaren veilige leefomgeving. Eind 2020 – begin 2021 hebben we ervaring opgedaan met het werken met vier boa's/ toezichthouders. Deze ervaringen geven input aan de vormgeving van de pilot Wijkgericht (samen)werken aan een leefbare omgeving.
- We maken door het uitvoeren van kortlopende toezichtsprojecten (in samenwerking met beheer) inzichtelijk of het goed gebruik van de openbare ruimte toeneemt bij inzet van meer handhaving terwijl investeringen vanuit beheer (onderhoud stoepen en bermen, plaatsen van afrastering) afnemen.

VTH: Wet kwaliteitsborging

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De start van 2022 staat in het teken van het inwerking treden van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. De veranderingen in het stelsel en de werkwijze van VTH in de leefomgeving, waaraan we in 2021 hebben gewerkt, zijn daarmee een feit.

Burgers en ondernemers krijgen meer eigen verantwoordelijkheid en vrijheid ten aanzien van het inrichten van de eigen leefomgeving (specifiek vergunningsvrij bouwen), waarbij de gemeente achteraf toetst. De verwachting van het Rijk en de gemeente is dat hierdoor de ervaren kwaliteit van de eigen leefomgeving toeneemt. Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verschuift een deel van het toezicht op bouwkwaliteit naar een externe kwaliteitsborger en de initiatiefnemer; de gemeente blijft het bevoegd gezag. Hierdoor neemt de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht toe.

Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) introduceert, in aanvulling op de rol van het bevoegd gezag bij de vergunningverlening, een private onafhankelijke en professionele kwaliteitsborger. Deze kwaliteitsborger ziet erop toe dat wordt voldaan aan de bouwtechnische voorschriften. Deze aanvulling is noodzakelijk om de bouwkwaliteit te verbeteren en omdat het toezicht in complexiteit toeneemt. De gemeente blijft, ook in het beoogde nieuwe stelsel, het bevoegd gezag en belast met het toezicht op de naleving van de bouwtechnische voorschriften.

Hoe weten we dat?

De naleving van de bouwtechnische voorschriften die de veiligheid van onze inwoners borgen, monitoren we door achteraf te toetsen. De ervaringen met deze toetsing achteraf en de bevindingen gebruiken we om actief vorm te geven aan informatiegestuurde controles op de veiligheid van gebouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Toezicht op constructieve veiligheid blijft, maar de aandacht is met de Wkb verplaatst naar controle achteraf en bij bestaande gebouwen. Omdat deze taken nieuw zijn, dan wel uitgebreid worden, monitoren we of en hoe controle achteraf bijdraagt aan een veilige leefomgeving.

- In het voorjaar van 2022 evalueren we samen met ondernemers en initiatiefnemers hoe de toetsing achteraf door de gemeente in de praktijk wordt ervaren, hoe dit bijdraagt aan de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht en de kwaliteit van de leefomgeving. Dit doen we door het organiseren van gesprekken, eventueel aangevuld met een vragenlijst.
- In 2021 is een Wkb-impactanalyse uitgevoerd wat betreft activiteiten voor VTH. Begin 2023 evalueren we of deze impactanalyse recht doet aan de praktijk: welke bijsturing is noodzakelijk in formatie en taken om de constructieve veiligheid van gebouwen binnen Bernheze te kunnen blijven toetsen en borgen?

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiden verzoektaken bodem in werkprogramma ODBN	Nieuw	2022	21.000	Structureel
Uitbreiden basis- en verzoektaken in werkprogramma ODBN m.b.t. toezicht stoppende agrariërs	Wettelijk	2022	14.000	Incidenteel
Uitbreiden basis- en verzoektaken in werkprogramma ODBN m.b.t. toezicht stoppende agrariërs	Wettelijk	2023	14.000	Incidenteel
Uitvoering plan van aanpak ondermijning buitengebied	Nieuw	2022	28.000	Structureel
Analyse impact Wkb op daadwerkelijke werkzaamheden VTH binnen Bernheze	Nieuw	2023	14.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2023	- 14.000	Incidenteel
Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie – pilots met projectmatige aanpak inclusief evaluatie (280 uur)	MJB	2023	28.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2023	- 28.000	Incidenteel
Toezichtproject oneigenlijk gebruik openbare ruimte i.s.m. beheer (140 uur)	MJB MJB	2023 2024	14.000 14.000	Incidenteel Incidenteel

Toelichting financieel perspectief

Kanttekeningen

In het kader van het schetsen van het financieel perspectief maken we de volgende kanttekeningen:

- Coronacrisis
  We denken dat door het vaccinatieprogramma de pandemie medio 2021 onder controle komt en voor volgende jaar geen belemmeringen meer oplevert. Wel verwachten we dat als de centrale overheid stopt met de ondersteuning er meer mensen een beroep gaan doen op de sociale voorzieningen. De hogere werkloosheid betekent dat we dienen te rekenen met een toenemende en blijvende instroom voor de komende periode.
  We nemen in de risicoparagraaf voor de risico's die verband houden met de coronacrisis een bedrag van € 2,5 miljoen op.

- Herijking gemeentefonds met ingang van 2023
  De herverdeling van de algemene uitkering wacht nog op advies van de raad voor het Openbaar Bestuur en de VNG. Het nieuwe kabinet zal hierover een besluit nemen.
  Op basis van voorlopige cijfers krijgt onze gemeente € 6,- minder per inwoner en gaat het om een bedrag van € 192.000,-. Op basis hiervan is duidelijk dat het sociaal domein aanzienlijk minder (€ 3,0 miljoen) en het klassiek domein meer (€ 2,8 miljoen) ontvangt. We vinden het prematuur om hier nu al mee te rekenen.

- Omgevingswet en wet kwaliteitsborging (Wkb)
  De invoering van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging (Wkb) brengen met zich mee dat de kosten op een andere manier worden georganiseerd en de beperking van de mogelijkheid tot het berekenen van de leges. Nog niet alle financiële consequenties hebben we in beeld. Ook bestaat er onzekerheid over de definitieve ingangsdatum van de omgevingswet.

- Provincie
  Na beoordeling van de begroting 2021 heeft de provincie deze op basis van een aanscherping gecorrigeerd. Dit heeft te maken met de interpretatie van de Incidentele versus structurele kosten. Ook hebben wij discussie met de provincie over de inzet van onze reserves.
  We handelen uiteraard conform de uitgangspunten van onze toezichthouder, maar sluiten verschil van inzicht niet uit.

Opbouw financieel perspectief

Bij de inventarisatie van de wensen en de ontwikkelingen die een financiële vertaalslag vroegen zagen we ons geplaatst voor een meerjarig tekort. We hebben de raad daarover geïnformeerd

door middel van een notitie ter informatie. Bij dit startpunt gingen we toen uit van tekorten voor de jaren 2022 t/m 2025 van respectievelijk 1,0, 1,2, 1,4 en 1,0 miljoen. In de hieronder genoemde onderdelen gaan we in op de opbouw van de begrotingsruimte vragende posten en op welke onderdelen we keuzes maakten.

- Uitgangspunt
  Het financieel perspectief bepalen we door als vertrekpunt de begroting 2021 (positief saldo van € 29.000,-) te hanteren. We actualiseerden deze met de volgende mutaties:

- Prijs- en loonontwikkelingen
  Met de in de tabel genoemde indexcijfers houden we rekening.

	2022	2023	2024	2025
Prijzen	1,40%	1,20%	1,30%	1,40%
Lonen	1,50%	1,90%	1,90%	2,20%

- Effecten van besluiten en ontwikkelingen na vaststellen van de begroting 2021:
  - 2e Bestuursrapportage 2020 € 27.500,-;
  - Regeling ICT-middelen voor raadsleden € 13.000,-;
  - Overige structurele effecten van besluiten en ontwikkelingen € 23.000,-;
  - De diverse uitbreidingsplannen vragen om aanpassing van de onderhoudsbudgetten voor € 105.000,-. De zogenaamde areaaluitbreiding. We denken dat deze aanpassing niet nodig is gelet op de ruime voorhanden onderhoudsbudgetten in het openbaar gebied. Herschikking van budgetten binnen het dit totaal is mogelijk en het feit dat sprake is van onderuitputting zorgt dat sprake is van voldoende middelen.

- Gemeenschappelijke regelingen
  Aan de hand van de kadernota's zijn de ramingen opgenomen. We hebben als zienswijze aan de besturen meegegeven om een terughoudend financieel beleid te voeren. We gaven aan om het trap-op-trap-af principe te hanteren.

- Algemene uitkering
  De uitgangspunten van de septembercirculaire 2020 zijn opgenomen in deze kadernota. Voor de begroting 2022 zullen de uitkomsten van de aanstaande meicirculaire bepalend zijn. Dit kan nog zorgen voor andere resultaten.

- OZB
  We stellen voor om voor de OZB de prijsindex aan te houden en dit te verhogen met 2%. We denken dat dit goed te onderbouwen is gelet op onze ambities om een slagvaardige organisatie neer te zetten, continuïteit van onze gemeente en een gezonde financiële gemeente. We gaan uit van een extra verhoging van 2% voor de jaren 2022 t/m 2024. Dit betekent respectievelijk een aanpassing van 3,4%, 3,2% en 3,3%.

- Meerjarenbegroting
  De vastgestelde meerjarenbegroting 2022-2024 is voor ons uitgangspunt geweest voor het opstellen van deze nota.
  - Voor het opplussen van het groen waren voor de komende 3 jaren extra middelen opgenomen van 3 x € 50.000,-. Wij denken dat we binnen de huidige begroting over voldoende middelen beschikken om het onderhoud op voldoende niveau te kunnen blijven uitvoeren. Ook willen we nu pas op de plaats maken, omdat we deze begrotingspost reeds eerder verhoogden. Naar aanleiding van de opiniërende bespreking zijn deze verhoogd in de begroting 2021 met € 50.000,-, 2020 met € 75.000,- en in 2019 met € 120.000,-. Dit jaar bieden wij u het structuurplan groen met verdere onderbouwing van onze keuzes.

  - Dekkingsplan 2021
    Tezamen met de begroting heeft de raad het dekkingsplan 2021 vastgesteld. Hierin zijn maatregelen opgenomen die zorgden dat onze meerjarenbegroting sluitend was. We passen dit op dezelfde wijze toe voor nog bestaande wensen.
    Voor infrastructurele werken heeft de raad door middel van een motie gevraagd om wederom de integrale afweging te maken in deze nota.
    Het gaat om de volgende infrastructurele aanpassingen met een investeringswaarde van € 3.069.000,-: Ploeg-Leharstraat, Peelstraat, Schoonstraat, Gouverneursweg, Loosbroeksestraat, De Nieuwe Erven, Weijen en Korenstraat. We inventariseerden aanvullende wensen voor herinrichting Laar en herinrichting Plein te Nistelrode (€ 1.345.000,-).
    De investering voor infrastructurele werken bedraagt € 4,4 miljoen. Voor deze werken hebben we een stelpost van € 1 miljoen opgenomen.

- Inzet van reserves:
  We stellen voor om een bestemmingsreserve te vormen voor het dekken van de jaarlijkse afschrijvingslasten gedurende de looptijd van investeringen. Onze reservepositie is positief en door een gedeelte van de reserve nog nader te bestemmen af te zonderen blijft onze solide vermogenspositie onaangetast. Deze reserve kan immers volledig worden aangewend zonder dat dit gevolgen heeft voor de benodigde risicobuffer. We beschikken immers over een aparte algemene weerstandsreserve (€ 8,6 miljoen). We willen de voorgestelde investeringen die in deze kadernota zijn gepland voor het jaar 2022 financieren met het nieuwe fonds. Het gaat om een bedrag van € 3,1 miljoen dat we daarvoor nodig hebben.

Stand reserve nog nader te bestemmen (x 1 miljoen)	
Saldo per 1 januari 2021 (jaarrekening 2020)	19,2
Uitvoering begroting 2021	1,2
Besluit raad maart 2021 taskforce RO en doorontwikkeling organisatie	1,3
Overhevelingsvoorstel raad juni 2020 voor uitvoering lopende projecten (geschat)	2,0

Stand reserve nog nader te bestemmen (x 1 miljoen)	
Onttrekkingen in deze kadernota 2022-2025 (oa EVZ 1,1, transitie buitengebied 0,5, omgevingswet 0,7)	3,1
Voorstel voor bestemmingsreserve afschrijvingslasten	3,1
Restant saldo	8,5

- Heroverweging nieuwe voornemens
  Bij de beoordeling van de ambtelijk inventarisatie hebben we de volgende voorstellen niet overgenomen:

  - Global Goals
    De Global Goals hangen samen met het werken met effecten, doelen en activiteiten in de P&C-cyclus. Vorig jaar is met de commissie BS afgesproken dat we hiermee aan de slag gaan. Voor het ondersteunen van een werkgroep was structureel € 50.000,- gevraagd. Dit passen we aan naar een eenmalig bedrag van € 50.000,- voor 2022 en te betalen uit de reserve.

  - Groen, schoonmaak en verkeersmaatregelen
    De toevoeging voor het jaar 2025 voor groen van € 50.000,- hebben we laten vervallen. Onder het kopje meerjarenbegroting gingen we reeds in op het waarom.
    Het opteren voor het schoonhouden van bestratingen in het buitengebied (€ 34.500,-) heeft geen prioriteit voor ons. Het reserveren van budget voor tijdelijke kleinschalige verkeersmaatregelen (€ 15.000,-) vinden we prematuur.

  - Nota visie recreatievisie en nota grondbeleid
    De visie recreatievisie (€ 17.500,-) is geïnventariseerd voor actualisatie en de nota grondbeleid (€ 15.000,-) zou volgens de financiële verordening in het jaar van de nieuwe raad opnieuw opgesteld dienen te worden. We achten beide nota's nog bij de tijd en vinden het niet nodig deze opnieuw op te stellen.

  - Taskforce ruimtelijk ordening
    Recent is door de raad de tasforce ruimtelijke ordening gestart en zijn middelen beschikbaar gesteld. Het project geeft een impuls voor het taakgebied en beoogt dat de bedrijfsvoering op orde is. Het doel is om het aantal RO-procedures en adviesaanvragen op het gewenste niveau te brengen en binnen de wettelijke termijn af te wikkelen. Hiermee hoeven we niet langer in te zetten op vraag naar uitbreiding via de kadernota. De daarmee gemoeide begrotingsruimte van € 263.110,- is niet nodig.

- Overige begrotingsverruimende maatregelen
  - Dorpshuis Nistelrode
    Herbestemming van deze accommodatie is per ultimo 2021 mogelijk. Met het maken van het voornemen om dit af te stoten vervallen de exploitatiekosten en drukt dit niet langer op de begroting. Het gaat om exploitatiekosten ter grootte van € 51.516,-.

- Subsidie Bibliotheek
  De bibliotheek in Heesch ontvangt een bijdrage voor tegemoetkoming van de huisvestingskosten. De basis voor de kosten is niet meer aanwezig en het college vindt daarom dat dit kan vervallen. Het gaat om € 32.000,-.

- De Maashorst
  Door de overgang van een beleidsorganisatie naar een beheersorganisatie zien we mogelijkheden de bijdrage te verminderen met € 25.000,-.

- Onderuitputting en verfijning doorberekening van kosten
  Bij het nalopen van de werkelijke kosten kunnen we een aantal posten terugbrengen, omdat het volledige budget niet nodig blijkt voor een totaalbedrag van € 25.000,-. Daarnaast kijken we nog naar onderdelen die verfijnd kunnen voor wat betreft doorberekening van kosten (€ 23.370,-).

Na verwerking van bovenstaande mutaties ontstaat het volgende financieel perspectief:

Financieel perspectief 2022-2025:

	2022	2023	2024	2025
Resultaat positief	0	157.000	158.000	741.000

Formatie-uitbreiding

In deze kadernota worden voorstellen gedaan voor uitbreiding van de personeelsformatie. In het onderstaand overzicht geven we hiervan inzicht.

(11,84 structureel en 1 incidenteel)

Aantal	Functie	Bron	Incidenteel/ structureel	Jaren
5	Teamcoaches uitbreiding tot 8 fte	Nieuw	Structureel	2022
-/- 1	MT-lid minder	Nieuw	Structureel	2022
1	Uitbreiding HRM met 0,33 fte	Nieuw	Structureel	2022
2	Projectondersteuner	Nieuw	Structureel	2022
3,51	Invulling I-functie	MJB	Structureel	2022 2023 2024
1	WMO-consulent	Nieuw	Structureel Uit: sociaal domein	2022
1	WABO-regisseur integrale toegang	Nieuw	Structureel Uit: bestaand budget	2022
1	Teamregisseur integrale toegang (Wegwijzer)	Nieuw	Incidenteel Uit: sociaal domein	2022

Lokale lasten

Voor het volgende jaar gaan wij uit van een aanpassing van het afvaltarief en rioolheffing die gelijk zijn aan de prijsindex (1,4%). We verwachten behalve reguliere prijsstijgingen geen meerkosten die doorberekend dienen te worden.

Voor de OZB gaan we uit van een gematigde aanpassing. Naast de prijsindex gaan we uit van een extra verhoging met 2%. Dit betekent dat we bovenop de prijsindex voor een gemiddelde woning € 10,- en bij een gemiddelde niet-woning € 40,- meer vragen.

Overzicht ontwikkeling gemiddelde lokale lastendruk		**2021**	**2022**	**Wijziging ten opzichte van 2021**
		Bedrag (in €)	Bedrag (in €)	%
Woningen	Eigenaar	484,90	498,28	2,76%
	Gebruiker	241,00	244,37	1,40%
	Eigenaar en gebruiker	725,90	742,66	2,31%
Niet-woningen	Eigenaar	1.280,03	1.319,72	3,10%
	Gebruiker	865,37	894,79	3,40%
	Eigenaar en gebruiker	2.145,40	2.214,51	3,22%